

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous / Taloushallinto

Linda Kaartoaho

VARARAHASTO JA SÄÄSTÄMINEN

CASE KOTKA DANSKE BANK OYJ

Opinnäytetyö 2014

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous

KAARTOAHO, LINDA

Vararahasto ja säästäminen

Case Kotka Danske Bank Oyj

Opinnäytetyö

53 sivua + 12 liitesivua

Työn ohjaaja

Lehtori Katriina Vesala

Toimeksiantaja

Danske Bank Oyj

Toukokuu 2014

Avainsanat

säästäminen, vararahasto, Danske Bank, yllättävät menot, säästötili

Opinnäytetyössä tutkittiin Danske Bank Kotkan konttorin ajanvarausasiakkaiden mieltymyksiä koskien säästämistä ja vararahaston tarpeellisuutta. Työn tavoitteena oli selvittää tarkemmin sitä, miten asiakkaat mieltävät säästämisen ja vararahaston tarpeellisuuden ja mitä pankki toivoo asiakkailtaan. Tavoitetta on selvitetty kyselykaavakkeen avulla, johon nämä ajanvarausasiakkaat vastasivat asiantuntijan läsnä ollessa. Pankin näkökulmaa saatiin haastatteleamalla Kotkan konttorin kahta asiantuntijaa.

Opinnäyte on rakennettu ensin pohjustamalla säästämisen ja vararahaston perusteita ja niiden tarpeellisuutta. Näiden jälkeen tutustutaan toimeksiantaja yritykseen Danske Bankiin ja heidän tuotetarjontaansa. Lopuksi tutkitaan kyselykaavakkeesta saatuja tuloksia ja verrataan niitä pankin tavoittelemiin tuloksiin. Toimeksiantaja yritys halusi myös saada tästä itselleen hyötyä, joten aivan loppuun on koottu kehitysideoita koskien säästämistä ja vararahastoa Danske Bankissa.

Opinnäytteen tulokset ovat aika rajalliset ja otanta oli vain ajanvarausasiakkaat, joten laajaa tutkimusta koskien koko Kotkan konttoria ei ole. Kyselyä ei jaettu kaikille asiakkaille. Tutkimuksesta saatuja tuloksia pystyy kuitenkin hyödyntämään edelleen pankin toimintatavoissa.

Suurimmalla osalla kyselyyn vastanneista ajanvarausasiakkaista on jo jonkinlaisen vararahasto ja säästömenetelmä. Nuorten joukossa oli kuitenkin huomattavaa, että vararahastoa kannattaisi markkinoida heille enemmän. Säästämisen tarpeellisuutta kannattaa muistuttaa asiakkaille jatkuvasti, koska elämäntilanne voi muuttua nopeasti. Pahat päivät koettelevat enemmän nuoria asiakkaita kuin vanhempia, ja siksi vararahastoa tulisi markkinoida heille aktiivisemmin.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Business Management

KAARTOAHO, LINDA

Bachelor's Thesis

Supervisor

Commissioned by

May 2014

Keywords

Reserve Funds and Saving: Case Kotka Danske Bank Plc

53 pages + 12 pages of appendices

Katriina Vesala, Senior Lecturer

Danske Bank Plc

saving, reserve fund, Danske Bank, savings account,
unexpected spending

This thesis deals with Kotka Danske Bank's appointment customers preferences regarding reserve funds and savings. The main objective in this thesis was to examine what Danske Bank's appointment customers think about reserve funds and saving money and what the bank expected from their customers. The method used for reaching the objective was a questionnaire which the customers filled in while visiting Danske Bank's Kotka office during prescheduled appointments. Two professionals were also interviewed as to get their viewpoint as well.

In the first part, saving, saving options and the benefits of saving money are discussed. After that, more information on reserve funds and their importance are addressed. The second part, the principal corporation Danske Bank and offered saving products to customers are identified. In the end of the thesis, the results of the questionnaire, are analyzed, and these are compared to results that Danske Bank wants to achieve. Danske Bank are advised on how they can use this new information and how it can be utilized when marketing reserve funds to young clients.

The results show that the reserve funds are important for both the bank and the clients. The majority of the responders consider it important to have savings for "bad-days" and in case of unexpected expenditures. The youngest appointment clients think that reserve funds are not that important, the opposite of what older clients think. The need for having savings is more important for young customers than for older, so Danske Bank might need to market reserve funds to them actively.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	SÄÄSTÄMINEN	7
	2.1 Miksi kannattaa säästää?	8
	2.2 Säästämisen vaihtoehdot	10
	2.2.1 Pankkitili	11
	2.2.2 Säästötili	11
	2.2.3 Osakkeet ja rahastot	12
	2.2.4 Asunnolla säästäminen	14
	2.3 Säästämisen haasteet	14
3	VARARAHASTO	15
	3.1 Vararahaston perustaminen	17
	3.2 Vararahaston haitat	18
4	DANSKE BANK OYJ	18
	4.1 Asiakkaat	19
	4.2 Danske Bank vararahaston tarjoajana	20
	4.3 Muut pankit vararahaston tarjoajana	22
	4.3.1 Vararahastot Osuuspankissa	22
	4.3.2 Vararahastot Nordeassa	23
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	23
	5.1 Tutkimuksen esittely	24
	5.2 Hyödyllisyys ja käyttökelpoisuus	25
	5.3 Tutkimusmenetelmä	26
	5.4 Tutkimustulokset	27
	5.4.1 Tutkimustulokset koskien säästämistä	28
	5.4.2 Tutkimustulokset koskien vararahastoa	35
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	43

6.1 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimusaiheet	44
6.2 Kehitysehdotukset Danske Bankille	45
LÄHTEET	51
LIITTEET	54
Liite 1. Miksi säästät ja kenelle?	
Liite 2. Millä rahoitat jos kotona hajoaa jokin iso kodinkone?	
Liite 3. Haastattelurunko kahdelle Danske Bank Kotkan asiantuntijalle	
Liite 4. Mitkä asiat motivoisivat ja innostaisivat säästämään?	
Liite 5. Kyselylomake	

1 JOHDANTO

Tiukka taloustilanne ajaa ihmiset ajattelemaan huomista tarkemmin, millä rahoitetaan huomisen huolet jos ei ole taattua tulovirtaa. Opinnäytetyöni tutkii vararahastoa eli sitä, onko ihmisillä taloudellista puskuria huonoja aikoja varten, ja sitä, miten asiakkaat mieltävät tämän vararahaston Danske Bankissa. Tutkimus kohdentuu Danske Bankin sijoitus- ja laina-asiakkaisiin ja siihen, miten he mieltävät säästämisen tarpeellisuuden ja ennakkoinnin pahoja päiviä varten. Opinnäytetyöni ongelma on selvittää, kohtaavatko tutkittavien asiakkaiden ja pankin näkemykset säästämisestä ja vararahastosta toisiinsa eli onko pankki osannut myydä näitä tarpeeksi ja onko asiakas ymmärtänyt sen, miten pankki haluaa.

Työn rajaus on selkeä. Tutkin pelkästään Kotkan Danske Bankin sijoitus- ja laina-asiakkaita ja heidän vastauksiaan. En käsittele Danske Bankia laajana konsernina tai Kotkan muita pankkeja tässä työssä. Kyselytutkimus on jaettu asiakastapaamisissa, missä asiakas vastaa kyselyyn asiantuntijan läsnäollessa, eli tutkimusta ei ole jaettu päivittäisasiakkaille. Tutkimusmenetelmänä kyselytutkimus on tiedonkeruuni päämenetelmä, mistä poimin analysoitavat käsitteet opinnäytetyöhöni. Kyselytutkimusta tukee teoriamateriaali. Pankin näkökulmaa puoltaa asiantuntijoiden haastattelu.

Opinnäytetyöni sai alkunsa ideasta sijoitusneuvojan kanssa, joka heitti ilmoille idean tästä ongelmasta. Pankissa tiedetään, ketkä säästävät ja miten paljon on varallisuutta, muttei tiedetä, miksi ei ole säästöjä tai taloudellista puskuria. Otin yhteyttä Danske Bankin sijoituspäällikköön, joka lähti ideaan heti mukaan. Saatuaani ongelman ratkaisua opinnäytetyöstä saamiani tietoja voidaan hyödyntää myös pankissa, jotta pystytään vielä paremmin kohdentamaan vararahastoa ja säästämistä asiakkaille.

Opinnäytetyöni rakenne etenee ensin perustietojen selittämisellä eli sillä mitä on säästäminen ja mitä se kokonaisuutena tarkoittaa ja sen jälkeen tutkitaan vararahastoa ja sen syvempää merkitystä. Koska opinnäytetyöni on toimeksianto Danske Bankille kerron myös yrityksestä, jonka jälkeen lähden tutustumaan enemmän pankin tarjontaan. Lopuksi avaan tutkimusta, minkä jälkeen analysoin, tulkiten ja teen johtopäätöksiä saamastani aineistosta ja materiaalista.

2 SÄÄSTÄMINEN

Säästäminen on meille tuttua. Kun suomalaisia lapsia opetetaan säästäväisiksi, heille annetaan säästöpossu ja maanitellaan keräämään sinne kolikoita. Kun possu on täynnä, sen sisältö viedään pankkiin tai sillä ostetaan jotain mieleistä. (Möttölä 2008, 9.)

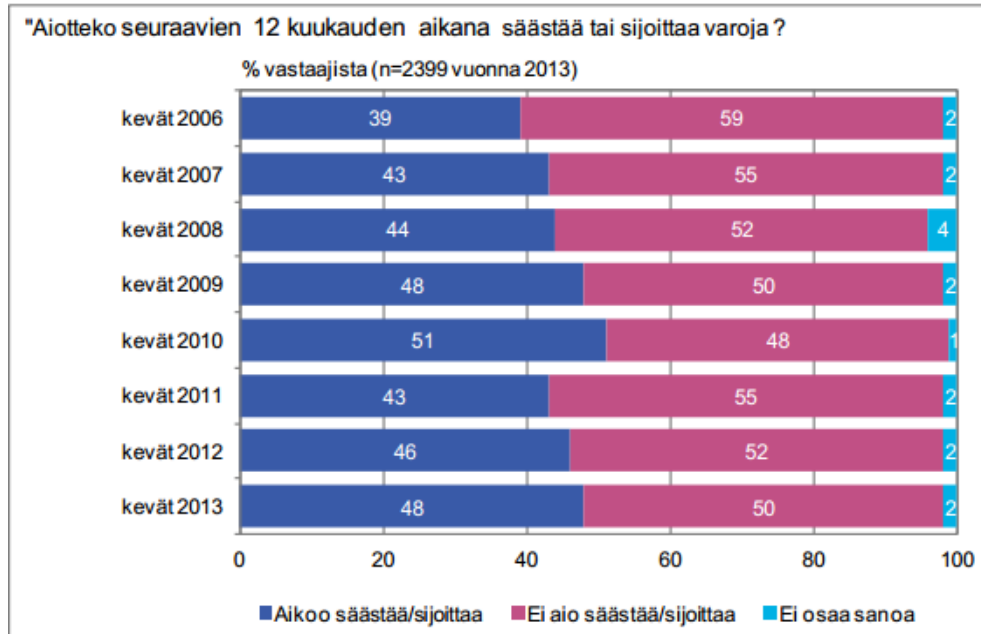
Säästäminen tarkoittaa sitä, että rahaa jää käytön jälkeen yli. Kun tulot ovat suuremmat kuin menot, talous olisi käytännössä kallellaan säästämisen puolelle. Kun osataan säästää, seuraava askel on sijoittaminen. Sijoittamisen ero säästämiseen on siinä, että sijoittajat haluavat tuottoa säästöilleen esimerkiksi saamalla korkoa tai muuta arvoa säästösummalleen. Säästäjät makuuttavat rahojaan tilillä, sijoittajat laittavat rahat liikuman. (Hämäläinen 2005, 15.)

Säästämistä on myös se, että laitetaan rahaa silloin tällöin sivuun pankkitilille, mutta jos rahoilleen haluaa vastinetta ja parempaa arvoa, säästäminen kannattaa muuttaa sijoittamiseksi. Elämän aikana kerrytetyt sijoitukset tuovat enemmän helpotusta eläkeiällä kuin tilille laitetut säästöt, jotka eivät ole koskaan tuottaneet mitään. (Möttölä 2008, 12.)

Suomalaisten kiinnostus säästämistä kohtaan on pysynyt pitkään vahvana ja sen kiinnostus kasvaa vuosittain. Vuonna 2013 59 %:lla suomalaisista oli säästettyä tai sijoitettuna varoja johonkin kohteeseen. Säästäminen ei tapahdu enää niin paljoa vain tileillä vaan, suomalaisten kiinnostus säästää hajautetusti on yleistynyt viime vuosina hurjasti. Hajautettu säästäminen tarkoittaa, että säästettyjä varoja on hajautettu useampaan paikkaan samanaikaisesti. Finanssialan tekemän tutkimuksen mukaan, suurin osa säästäjistä löytyy ikäihmisten joukosta ja yleisempää se on ylemmissä tuloluokissa kuin alemmissä. Koulutustaustalla ja työtilanteella on huomattu olevan negatiivinen vaikutus säästämiseen, säästäviä ihmisiä on tässä väestössä kaikista vähiten. (Finanssialan Keskusliitto 2013.)

Finanssialan Keskusliitto julkaisi 2013 tutkimuksen, joka selvittää ihmisten säästämistottumuksia. Tehty tutkimus toteutettiin haastattelemalla 15–74-vuotiaita mannersuomalaisia ihmisiä satunnaisesti, haastateltavia oli noin 2400. Kyseinen tutkimus kattaa vastaukset muun muassa säästämisen vaihtoehtoihin, motivaation säästämistä kohtaan seuraavan vuoden aikana ja säästämisen tarkoituksen eli mihin säästetty raha aiotaan käyttää. Finanssialan Tutkimusliiton tekemässä tutkimuksessa selvitettiin säästämiseen

saatettua motivaatiota. Aikovatko ihmiset säästää seuraavan 12 kuukauden aikana. Tutkimus kattaa kahdeksan (8) kevättä, josta pystyy huomaamaan vuosittaisen vaihtelun.

Kuva 1. Aikooko säästää seuraavan 12 kuukauden aikana.

Seurattavan kahdeksan kevään aikana on huomattavissa pientä muutosta säästämis- ja sijoittamisaikeiden osalta. Vuodesta 2006 vuoteen 2010 säästämisestä kiinnostuneiden määrä kasvoi tasaisesti muutaman prosentin vuosivauhdilla. Samassa suhteessa näiden säästämistä vastustavien määrä kapeni hiljalleen. Kuitenkin vuonna 2011 innokkaiden määrä romahti kahdeksalla prosenttiyksiköllä. Todennäköistä on että, epävarma taloustilanne tekee ihmisistä epävarmoja. Toisaalta on niitä, jotka haluavat säästää jatkuvasti varapuskuria varten, ja toisaalta on niitä, jotka eivät halua käyttää varojaan mihinkään ja odottavat tilanteiden muuttumista. Huono taloustilanne on aivan varmasti yksi syy, joka ajaa ailahtelevaan tulokseen. Kevään 2011 jälkeen säästäjien määrä on alkanut taas hiljalleen nousemaan. (Kuva 1.)

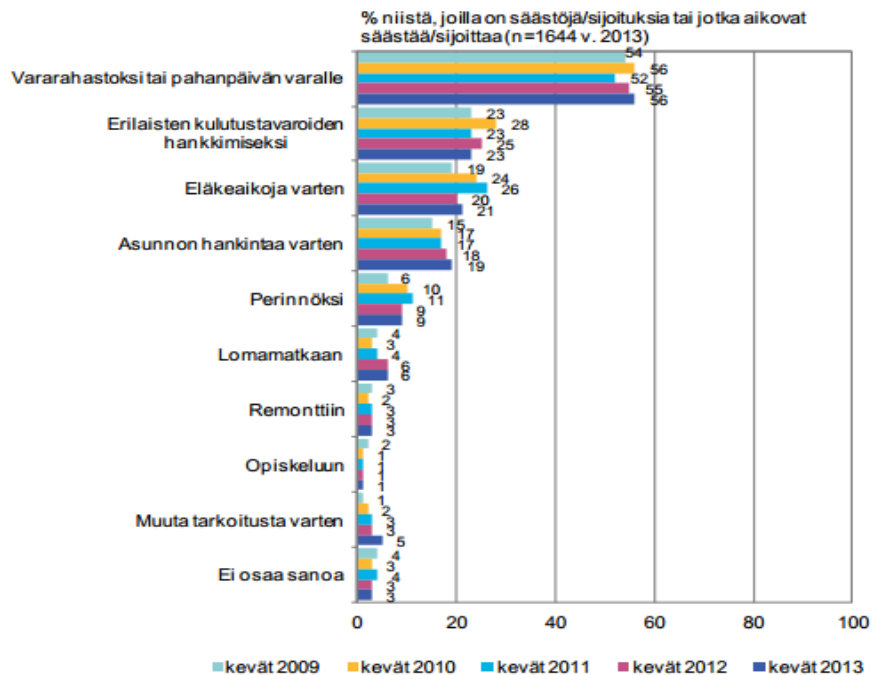
2.1 Miksi kannattaa säästää?

Hyvinvointivaltiossa, kuten Suomessa, yhteiskunta turvaa rahallisesti eli maksaa tukea, mikäli ei itse pysty ansaitsemaan omaa varallisuutta syystä tai toisesta. Yhteiskunnan ja valtion täytyy saada varallisuutta tähän. Syy siihen, miksi säästetään, johtuu

ihmisestä itsestä. Ihmislähtöiset syyt kuten, tulevaisuus, eläkepäivät, lomailut, lapset ja elämästä nauttiminen ohjaavat yleensä ihmisiä säästämään. Varallisuutta kannattaa säästää esimerkiksi siksi, koska eläkkeellä tienaa puolet vähemmän kuin työkäisenä. (Hultkrantz & Masalin 2007, 26–27.)

Oman terveyden ja hyvinvoinnin ajattelun turvaksi on hyvä myös säästää. Omien lasten tulevaisuus näyttää huomattavasti valoisammalta, jos vanhemmat ovat säästäneet heille jo hieman omaa varallisuutta. Lapset pystyvät matkustelemaan ja opiskelemaan hyvin, jos heidän talous on edes jollain tasolla jo turvattu, siitä on hyvä heidän jatkaa. Muutenkin läheisten ja ystävien turvaksi on hyvä säästää, jos heille sattuu jotain todella odottamatonta eikä heillä itsellään ole siihen sillä hetkellä varaa. Säästöillä pystyy varmistamaan elintason myös silloin, kun tasainen tulovirta on katkennut toistaiseksi. (Hultkrantz & Masalin 2007, 26–27.)

"Minkälaisiin asioihin tai tarkoitukseen aiotte käyttää säästöjänne tai sijoituksianne?"

Kuva 2. Minkälaisiin tarkoituksiin säästöjä aiotaan käyttää.

Säästämistä kannattaa harjoittaa erityisesti huonoja päiviä varten, mutta on toki suotavaa, että säästää myös muuten elämistä varten. Jos säästäminen on tavoiteltua ja haluttua, sillä on myös jokin suurempi syy, miksi niin tehdään. Finanssialan Keskusliiton tekemän tutkimuksen perustella, reilusti yli puolet kyselyyn vastanneista suomalaisista säästää nimenomaisesti pahan päivän varalle. Tämän vararahaston suuruus on vaihdel-

lut vuosittain hieman, mutta pitää ihan selkeää ykkössijaa tällä saralla. Vararahastoon tallettaminen on yleistä kaikissa ikäluokissa, mutta tulotasolla nähdään olevan jonkinlainen merkitys sille, säästääkö varalle vai ei. (Kuva 2; Finanssialan Keskusliitto 2013.)

Eläkeajat, asunnon hankinta ja sen sisustaminen tulevat hyvinä kakkosina tässä tutkimuksessa. Noin neljännes vastaajista säästää jotakin näitä kolmea varten. Eläkeaikoja varten säästää suurin osa ikäryhmästä yli 50-vuotiaat ja ensimmäistä asuntoa varten nuoret aikuiset eli 20 ikävuodesta ylöspäin. Mitä lähempänä kyseinen ajankohta on elämää, siihen säästetään selvästi aktiivisemmin. Kulutustavaroita varten säästävät eniten nuoret, omilleen muuttaminen tuo itsessään paljon uuden hankkimista ja vanhemmat enää harvoin tässä vaiheessa ovat isonakaan sponsorina. (Kuva 2; Finanssialan Keskusliitto 2013.)

Muutamien prosenttien osuuksia sai itselleen muun muassa perintö, lomamatkat, remontit ja opiskelut. Nämä vaiheet elämässä ovat toki paljon pienemmässä mittakaavassa kuin edeltävät mahdollisuudet, mutta merkitykseltään yhtä tärkeitä. On erittäin motivoivaa saada säästämään joku nuori tulevaa elämäänsä ajatellen joko kehittämällä säästämistä matkustelua ja tulevaa opiskelua varten. Toisaalta voisi ajatella, että nämä ovat kuitenkin mittasuhteiltaan niin pieniä, että jos jo säästää pahan päivän varalle, niin on joskus varaa ottaa vähän rahaa matkusteluunkin vararahastosta. Vuositasolla näiden kesken ei ole kovinkaan suurta vaihtelua. (Kuva 2; Finanssialan Keskusliitto 2013.)

2.2 Säästämisen vaihtoehdot

Monet ihmiset ajattelevat, että säästäminen on tärkeää ja kannattavaa, mutta heidän mielestään säästöt on kaikkein turvallisinta pitää säästötilillä. Turvallisinta ehkä tiettyyn pisteeseen asti, mutta onko se kannattavaa? Tilit ja talletukset ovat valtion takauksia 25000 euroon asti, mutta varallisuus joka ylittää tämän, on sidottu pankin taloudelliseen tilanteeseen. (Hultkrantz & Masalin 2007, 29.)

Pankki antaa siis talletuksille pääomaturvan, eli jos pankki joutuu konkurssiin, valtio takaa 25 000 euroa tallettajaa ja pankkia kohden. Tämän takia on suotavaa avata useampaan pankkiin säästötilejä, jos omistaa huomattavasti yli 25 000 euroa säästöjä eikä halua laittaa niitä kiinni minnekään muualle. (Hultkrantz & Masalin 2007, 176.)

Talletussuoja ei takaa kuitenkaan ihan automaattisesti sitä, että valtio maksaa tallettajille heidän menettämänsä säästöt välittömästi takaisin. Jos pankkijärjestelmä kokonaisuudessaan joutuu suureen kriisiin, pankkien talletussuojarahasto ei todennäköisesti kykenisi selviämään velvoitteistaan, eikä täten kaikki saisi säästöjään takaisin. (Anderson 2004, 222.)

2.2.1 Pankkitili

Pankkitilillä raha on tallessa, mutta vuosien saatossa inflaatio ja verot syövät siitä näkymättömiä kustannuksia. Pankkitileillä on alhainen korko, joka ei tuota oikeastaan mitään, eli jos haluaa säästää oikeasti enemmän, säästetty varallisuus kannattaa sijoittaa suurempi korkoiseen tahoon eli vaikka rahastoon. (Hultkrantz & Masalin 2007, 29.)

Pankit tarjoavat monia eri mahdollisuuksia säästää päivittäistä käyttörahaa. On olemassa jo mainitut säästötilit, määräaikaistilit, sijoitus- ja käyttötilit. Näissä tileissä olevat erot koskevat niissä olevaa nosto-oikeutta ja sitä, miten korko määräytyy. Korko voidaan maksaa vaikka suoraan päivän saldolle tai kuukauden alimmalle saldolle, tiliehdoista tulee tarkistaa milloin kertynyt korko tilille maksetaan. Korko on yleensä sidottu pankin prime-korkoon, josta vähennetään tilikohtainen vähennys. (Anderson 2004, 167.)

Perinteisissä maksuliiketileissä eli käyttötileissä korko on olematon. Säästö- ja sijoitustileissä korkoa on jonkin verran, muttei kovinkaan paljoa. Määräaikaistileissä eli tilissä, jossa raha on kiinni sovittun ajan, korko on aina kiinteä ja se noudattelee markkinoiden korkoja. Koron määrään vaikuttaa siis aina se summa, mitä tilillä on ja se miten kauan raha on tilillä ollut. (Anderson 2004, 167.)

2.2.2 Säästötili

Säästötilillä oleva säästösumma yleensä ratkaisee sen, millaista korkoa sinne maksetaan. Tilille saatu korkotuotto suoritetaan aina veroilla vähennettynä. Mitä enemmän on säästöjä, sitä enemmän säästötilille saa korkoa. Yleensä säästötilin korot liikkuvat korkeintaan 2 %:n tietämillä. (Rekonen 2003, 6.)

Vuonna 1995 pankkitalletus säästötilille oli suomalaisten suosituin tapa säästää, koska noin 76 % suomalaistalouksista ja heidän varallisuudestaan oli pankkitalletuksissa. Rahavarallisuus tarkoittaa kaikkea omaisuutta kuten kiinteistöjä, asuntoa, autoja ja veneitä. Kymmenessä vuodessa pankkitalletusten määrä on pienentynyt ja vastaavasti sijoittamisen luvut ovat kasvaneet. (Hultkrantz & Masalin 2007, 176–177.)

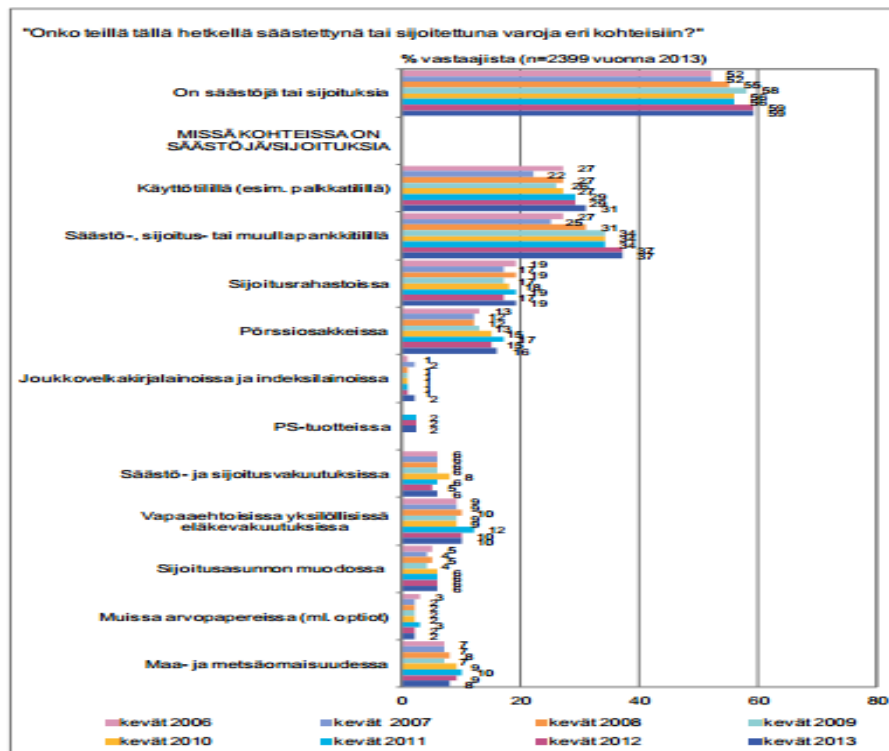
Säästötili on kuitenkin se ensimmäinen askel säästämisprojektissa, joka tulee avata. Säästötili on yleensä kortiton, maksuton ja helppo hankkia sekä kiusallisia hetkiä varten säästötiliin voi liittää nostokiellon. Kun säästötilille on asennoitunut säästämään, on valmis harjoittamaan vasta sitten sijoittamista. Voisi ajatella niinkin, että jos säästää sijoitusrahastoon, säästää siinä enemmän aitoa rahaa kuin jos säästäisi vain säästötilille, joka ei tuota nimellisesti mitään.

Puoliksi suunniteltu on puoliksi tehty, sanotaan. Menetelmä jolla kasvattaa säästöjä, on ensimmäisiä askeleita kohti sitä, että säästötilin varallisuus kasvaa. Hyvänä yleisenä strategiana pidetään sitä, että saaduista bruttorahoista laitetaan 10 %:a heti säästöön ja mielellään ohjataan rahat erilliselle tilille. (Majaniemi 2012, 140.)

2.2.3 Osakkeet ja rahastot

Jos haluaa nähdä vähän vaivaa sen eteen, että kertyneillä säästöillä tienaisikin jotain, kannattaa harkita parempi korkoisia vaihtoehtoja kuin pelkät tilit. Mahdollisuuksia on monia, joista yleisimpiä ovat rahastot, osakkeet ja vakuutukset. Kaikissa näissä säästetty summa tuottaa rahalle arvoa, eli rahalle maksetaan parempaa korkoa, joka on nähtävissä välittömästi. Toisaalta näissä kaikissa pitää olla valmis siihen, että raha on sidottu kiinni useammaksi vuodeksi että korko ja tuotto ovat kannattavampia. (Hultkrantz & Masalin 2007, 54–55.)

Kun tänne asti päästään säästämisportaililla, puhutaankin jo enemmän sijoittamisesta kuin säästämisestä.

Kuva 3. Millaisissa kohteissa varoja on tällä hetkellä säästettyä.

Finanssialan tekemästä tutkimuksesta selviää, että jopa 60 %:lla vastaajista tosiaan on jonkinlaisia säästöjä hankittuna. Tästä vastaajamäärästä on saatu ilmi niitä kohteita, minne ihmiset eniten säästävät. Tilisäästäminen on selvästi yleisintä. Se on kaikkein helpoin ja varmin tapa, sillä rahat ovat lähellä ja itse hallittavissa. Seuraava säästömuoto ovat rahastot ja pörssiosakkeet, koska niiden tiedetään tuottavan ja ne ovat pitkällä aikavälillä parempi korkoisia ja arvoisia kuin vaan pelkät tilit. Rahastoihin ja osakkeisiin sijoittaminen on epävarmempaa, mutta niiden tuotto on varmaankin yksi niistä seikoista, jotka motivoivat säästämään juuri näille tahoille. Muiden säästämismuotojen joukko omaa noin 0–10 %:n osan itselleen, mihin kuuluvat muun muassa vakuutukset, asunnot ja metsät. Näistä puhutaan vähemmän, koska näiden hankinta on haasteellisempaa ja niiden ylläpitäminenkin on kalliimpaa kuin tilien tai rahastojen. (Kuva 3.)

Vaikka tutkimus on toteutettu vuosittaisvertailulla, ei neljän kevään aikana ole huomattavissa mitään suurempia kasvuja tai nousuja säästämiskohteiden välillä. Tutkimuksesta selviää kuitenkin se, että vuosittain säästävien ihmisten määrä kasvaa tasaisesti ja samassa suhteessa säästötilien määrä kasvaa. Tutkimuksesta voisi analysoida mielestäni sitä, että mitä epävarmemmaksi Suomen talous menee, sitä uskaliaammin

aloitetaan säästäminen, koska tulevaa on vaikea ennakoida. Talous-, työ- ja asumistilanteet ovat tällä hetkellä niin heikolla pohjalla, että säästäminen koetaan todennäköisesti kaikista helpoimmaksi tavaksi varautua tulevaan ja ennakoida näistä koituvia haittoja. (Kuva 3.)

2.2.4 Asunnolla säästäminen

Säästämistä on myös se, että hankkii jotain omaa. Kuulostaa hyvin oudolta, mutta oman asunnon hankkiminen on taloudellisesti kannattavampaa kuin se, että asuu ikänsä vuokralla. Asunnon hankkiminen ja ostaminen kirpaisevat kovastikin silloin, kun asuntolaina nostetaan pankista, mutta ajan saatossa ja lainaa pois maksaessa, on ostanut sitä kokoajan vaan enemmän itselleen. Kun laina on poismaksettu, asunto on oma. Ensimmäisessä tilanteessa, että velat ovat suuremmat kuin varat, mutta kun laina on maksettu, velka on muuttunut varaksi. Seuraavaa asuntoa hankkiessa on myynyt entisen ja saanut siitä huomattavan rahamäärän, ei tarvitse enää välttämättä nostaa kovin suurta asuntolainaa. Tilannetta voidaan verrata täten vuokralla asumiseen. Jos asuu ikänsä vuokralla, maksaa lyhennystä kokoajan vuokranantajalle, joka lyhentää tällä omaa lainaansa. Jos vuokranantaja ei myy asuntoa, hän tekee asunnosta parhaimmillaan jopa voittoa. Mitä siitä itse saa? Asuntolainaa ei tarvitse koskaan välttämättä nostaa, mutta on koko ajan rahoittanut jonkun toisen lainaa. Asuntolainan nostettua pitää muistaa huomioida se, mitä se lainan lisäksi maksaa ja pystyykö rahoittamaan lainasta aiheutuneet kulutkin ilman, että tarvitsee siihen uutta lainaa.

2.3 Säästämisen haasteet

Usein pohditaan sitä, miksi toiset pystyvät säästämään tienesteistään enemmän ja paremmin kuin toiset. Jos ansaitsee yhtä paljon kuin muut, miksi ei itse pysty säästämään, eikä siten ole varallisuutta kun sitä joskus suuresti tarvitsisi? Terhi Majasalmi pohtii kirjassaan Totuus Taloudestasi (2012, 30) sitä, miten negatiiviset asenteet säästämisestä pystytään kumoamaan ja miten jokainen voi olla säästäjä. Kirjassaan hän puhuu siitä, että ihmisten pitää pystyä pitämään huoli siitä, että he maksavat ensin itselleen ja sitten vasta muille. Tämä tarkoittaa sitä, että muille on helpompi maksaa, ja he pitävät kyllä huolen, että saavat omansa, joten itselle jää osuus ottamatta. Palkapäivänä pitää ohjata tuloista heti osuun säästöön, jotta sitä ei tule kulutettua. Erotuksesta jäänyt varallisuus on käytettävissä tarpeellisiin ja tarpeettomiinkin menoihin, mutta silti on saanut säästöön rahaa. Säästettävän summan suuruus on itse valittavissa,

mutta se kannattaa olla vähintään 10 % bruttotuloista. Prosenttiosuutta kannattaa aina nostaa, mikäli se on mahdollista. (Majaniemi 2012, 30.)

Säästämisesä on vaikeinta sen aloittaminen, koska jos ei ole koskaan säästänyt, sitä on vaikea aloittaa yhdellä päätöksellä. Säästämisen innostuksen on tultava suoraan aidosti ihmisestä itsestään, aloittava säästäjä on juuri se henkilö ketä varten yleensä säästetään. Strategian ja motivaation pitää olla kohdillaan, että projektista voi tulla jotakin. Motivaatiolla tarkoitetaan sitä syytä, miksi halutaan säästää ja strategialla niitä menetelmiä, miten siihen päästään. Nämä kaksi asiaa ovat yleensä suurimmat syyt, miksi toisilla on varallisuutta ja toisilla ei. Asenteen pitää olla kohdillaan, että tulosta syntyy. Kun kerran kaatuu varallisuutensa kanssa, voi se ohjata välttämään seuraavaa kertaa tai sitten pitää kaatua useamman kerran, ennen kuin tajuaa, että asialle pitää tehdä jotain. Kaatumisella tarkoitan sitä, että omien tulojen ja menojen jälkeen oma taloudellinen tilanne on heikko ja siitä tilanteesta pois pääsemisessä koetaan vaikeuksia.

3 VARARAHASTO

Autoissakin on puskurit suojaamassa erilaisilta kolhuilta, miksei siis myös omassa taloudessa. Yllättävä vahinko, sairaus tai työpaikan menetys voi luoda tilanteen jossa rahaa menee hetkellisesti selvästi tuloja enemmän. Muutaman kuukausipalkan löytyminen tililtä voi säästää kalliilta pikavippi- tai kulutusluottoratkaisulta.. Näin Seppo Vuori kirjoitti Internet-artikkelissaan vuonna 2009. (Vuori 2009.)

Jokainen varmasti kohtaa joskus elämässään hetkiä, kun on ollut taloudellisesti tiukassa tilanteessa. Omaan kotiin muuttaminen, sen sisustaminen ja itseksään eläminen ovat yleensä ne ensimmäiset elämäntilanteet, kun pitää opetella katsomaan, miten käyttää varallisuuttaan. Yleensä palkkatulot ovat tulonlähde, jolla rahoitetaan elämää ja josta otetaan parhaimmassa tapauksessa osa myös säästöön. Jos tämä vakaa palkkatulo katkeaa, kun esimerkiksi joutuu työttömäksi, pitää alkaa pohtimaan sitä, mistä rahaa sitten saa. Tämä on se tilanne, kun mietitään, miksi ei säästetty, tai ollaan hyvillään, että on säästetty. Vararahaston sanotaan olevan varakassa, johon on kerrytetty rahaa näitä huonoja hetkiä varten. Vararahaston pitäisi vastata 6–24 kuukauden kuluja vastaavaa määrää, joka kuulostaa nopeasti ajateltuna aika suurelta varallisuudelta. Pahin tilanne tässä varattomuudessa on se, että rahoittaa pakollisia menoja kalliilla lainarahalla, joka on maksettava kuitenkin takaisin ja yleensä korkojen kanssa. (Majaniemi 2012, 32–33.)

Työttömäksi jääminen on oikeastaan heti automaattisesti pahin tilanne, milloin huomaa, että säästöjä on hyvä olla. Työttömyyskorvaus on puolet normaalisti saadusta palkasta eli tästä voidaan laskea, miten suureksi säästöjen merkitys nousee. (Vuori 2009.)

Nordean verkkosivuilta löysin pankin tekemän tutkimuksen koskien vararahastoa. Tutkimus on toteutettu vuonna 2011, ja siinä on tutkittu kaikkia pohjoismaalaisia Nordean asiakkaita. Tutkimuksesta selviää, että heillä on paljon asiakkaita, jotka haluaisivat omistaa säästöjä yllättäviin menoihin, mutta kuitenkin vain noin neljännes on sen onnistunut saavuttamaan. Tutkimuksesta selvisi se, että ihmisillä on säästöjä juuri ja juuri kuukauden nettotulojen verran, joillakin ei sitäkään. Ilahduttavaa oli kuitenkin se, että suomalaiset olivat kaikista aktiivisimpia säästäjiä muihin pohjoismaihin verrattuna. Suomalaisista nuorillakin, iältään 16–25-vuotiaita, jopa 75%:lla on jotakin säästöjä, Ruotsissa ja Norjassa säästöjä on vain joka neljännellä nuorella. Suurten ikäluokkien keskuudessa säästöjä oli jo huomattavasti tavoitetta enemmän, jopa yli 9 kuukautta vastaavien menojen määrä. Tutkimuksessa haastateltiin yli 4400 henkilöä Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta. Vastaajat olivat iältään 16–65-vuotiaita. Tutkimuksen toteutti Synovate. (Numminen 2011.)

Oma elämäntilanne ja ammatti määrittelevät yleensä yksilökohtaisesti sopivan vararahaston. Vararahaston suuruus on erilainen nuorella, opiskelevalla ja vuokralla asuvalla ihmisellä kuin perheellisellä, asuntovelkaisella ja vakituisesti työskentelevällä ihmisellä. Tilanteista huolimatta hyvänä yleissääntönä on tosiaan, että vararahasto olisi kaikilla elämäntilanteista ja muusta varallisuudesta huolimatta sen noin 3-6 kuukauden menojen määrä. (Vuori 2009.)

Nordean verkkosivuilta löytyi toinenkin nettiartikkeli, joka koski vararahastoa. Tutkimus on toteutettu vuonna 2012 ja siinä selviää, että kahdella kolmesta 18–65-vuotiaasta suomalaisesta on ollut yllättäviä menoja viimeisen kuukauden aikana. Koko väestöön suhteutettuna suomalaisilla on kulunut rahaa tämänlaisiin menoihin noin 2,5 miljardin euron edestä viimeisen vuoden aikana. Yllättävät menot ovat jakautuneet heillä kulkuneuvojen korjaukseen, lääkärihoitoihin ja kodin tarvikkeiden korjaukseen ja huoltoon. Artikkelissa yksityistalouden ekonomisti Anu Numminen (2012) kirjoittaa: *Tutkimus osoittaa, että yllättävät menot ovat yleensä välttämättömiä, normaaliin elämiseen kuuluvia menoja, joita on paitsi vaikeaa välttää, myös usein mahdotonta ly-*

kätä tuonemmaksi. Artikkelissa sanotaan, että äkillisiin menoihin pystyy käyttämään noin muutamasta sadasta eurosta jopa tuhanteen euroon asti, riippuen siitä mihin raha menee.

Tutkimuksessa selvitettiin, millä Nordean asiakkaat rahoittavat nämä äkilliset menot. Pääasiallisesti se oli onneksi rahoitettu omilla säästöillä ja tuloilla. Nuorten kohdalla menot olivat kustantaneet joka viidennessä tapauksessa omat vanhemmat. Tätä vanhemmat turvautuvat luottokorttiin, pikavippeihin sortui vain prosentti vastaajista. Yllättävää oli ollut se, että pikavippeihin olivat sortuneet vanhemmat eivätkä nuoret, mitä saattaisi olettaa. Numminen kiteyttää artikkelissaan (2012) vielä vararahaston tarpeellisuuden, että luottoihin ei tarvitsisi sortua: *Useamman sadan ja varsinkin yli tuhannen euron kulu tekee ison loven kenen tahansa kuukausibudjettiin. Siksi on niin tärkeää säästää itselleen vararahastoa odottamattomia rahantarpeita varten. Moni suomalainen sinnittelee kuitenkin edelleen vain seuraavaan palkkapäivään asti, vailla minkäänlaista taloudellista puskuria.* Tutkimus toteutettu TNS Gallupin toimesta ja siihen vastanneet olivat iältään 18–65-vuotiaita pohjoismaalaisia, joista suomalaisia oli noin 1000. (Numminen 2012.)

3.1 Vararahaston perustaminen

Jokainen pystyy itse rakentamaan itselleen pientä hätävarallisuutta. Jos tilanne tuntuu kovinkin ylitsepäsemättömältä ja haasteelliselta, on hyvä jakaa tavoitetta pieniin osiin. Ensin on hyvä selvittää se, mihin varojaan käyttää, ja paljon niihin sitä kuluu. Tilanteen vertaaminen tuloihin selvittää sen, eläkö yli varojen vai jääkö osa saaduista tuloista käyttämättä. Oman tuloslaskelman ja taseen tekeminen auttavat oman talouden hallintaa. (Vuori 2009.)

Onko olemassa jotain toista tapaa, menetelmää, kauppaa tai myyjää, jolta saa samat tarvittavat asiat mutta halvemmalla? Kilpailuttaminen voi tuottaa pitkällä juoksulla huomattavia säästöjä, kun viitsii nähdä siihen hieman vaivaa. Esimerkiksi sähköyhtiöiden, ruokakauppojen ja vaateketjujen välillä pystyy vertailemaan selvästi samanlaisia tuotteita toisiinsa. Alennusmyynnit ja kirpputorit, ruokakauppaketjujen tarjouspäivät on hyvä tarkastaa ja niissä voi oikeastikin säästää selvää rahaa. (Vuori 2009.)

Viimeisin ja todennäköisesti vaikein tapa säästää, on pakkosäästäminen. Jos tietää että varallisuus jää aina miinuksen puolelle edellisistä toimenpiteistä huolimatta, pak-

kosäästäminen on ainoa vaihtoehto. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että säästämisestä tehdään ensisijaista ja välitöntä, saaduista tuloista ohjataan heti osa pois käden ulottuvilta. (Vuori 2009.)

3.2 Vararahaston haitat

Käytännössä vararahastosta ei pitäisi olla kenellekään mitään haittaa, täysi sataprosenttinen hyöty on sen omistajalla. Raha on itse säästettyä, ja sillä on joko pidemmän ajan päässä oleva tavoite, tai sitten sillä havitellaan pieniä ja lyhyempiä hyötyjä. Internetissä lueskellessani vararahaston artikkeleita, törmäsin vain yhteen haitalliseen ongelmaan, joka vararahastosta voi koitua. Lainatieto.fi-sivustolla mainitaan, että yhteiskunta rankaisee tätä säästäjäväkeä, mikäli joutuukin vaikeuksiin. Jos säästää kurinalaisesti useiden vuosien ajan, mutta kun joutuukin taloudellisesti vaikeaan tilaan, sosiaalitoimi vähentää säästämän summan suoraan toimeentulotuesta. Myös asumistuki on riippuvainen jo olemassa olevista säästöistä. Kokonaisuudessaan tämä tarkoittaisi sitä, että mikäli tietää joutuvansa taloudellisiin vaikeuksiin, kannattaa talletetut säästöt käyttää pois ja sitten vasta hakea valtiolta rahallista tukea. (Lainatieto.fi.)

4 DANSKE BANK OYJ

Danske Bank Oyj on yksi Pohjois-Euroopan suurimmista pankkialan toimijoista, jonka yritystoimen pääelimet ovat sijainneet Tanskassa jo vuoden 1871 jälkeen. Danske Bank työllistää yli 20 000 pankkialan ammattilaista ympäri Pohjois-Eurooppaa ja sillä on yli 5 miljoonaa henkilöasiakasta. Danske Bank tarjoaa asiakkailleen perinteisten pankkipalveluidensa lisäksi asiantuntemusta koskien säästämistä ja sijoittamista sekä vakuutusten, kiinteistönvälityksen ja omaisuudenhoitopalveluita. Danske Bank tarjoaa palveluitaan henkilöasiakkaidensa lisäksi myös yrityksille ja yhteisöasiakkaille. Danske Bankilla on toimintaa Suomen ja Tanskan lisäksi myös Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Irlannissa, Iso-Britanniassa, Saksassa, Puolassa, Luxemburgissa sekä Venäjällä. (Danske Bank lyhyesti.)

Danske Bank on laajentanut toimintaansa kolmen vuosikymmen aikana tasaiseen tahtiin ja viimeisin suuri yrityskauppa tehtiin suomalaisen Sampo-pankin kanssa vuonna 2006. Sampo pankin nimi muutettiin liittymisen myötä Danske Bankiksi tosin vasta

vuonna 2012. Sampo pankki juontaa juurensa pitkälle Suomen historiaan, jopa 1800-luvulle kun Suomessa avattiin ensimmäinen Postisäästöpankki. Danske Bankin liiketoiminta jakautuu kolmeen liiketoimintayksikköön, jotka ovat henkilöasiakkaat (Personal Banking), yritysasiakkaat (Business Banking) ja Corporates & Institutions- yksikköön. (Danske Bank lyhyesti.)

4.1 Asiakkaat

Danske Bank on Suomen kolmanneksi suurin henkilöasiakkaiden pankki ja sillä on noin 1,1, miljoonaa henkilöasiakasta. Private Banking on osa henkilöasiakas toimintaa, joka on erikoistunut vaativien ja kokonaisvaltaisten varainhoito- ja yksityispankkipalveluiden tarjoamiseen yksityishenkilöille, yhteisöille ja yrityksille. (Danske Bank lyhyesti.)

Yritys- ja yhteisöasiakkaita Danske Bankilla on noin 100 000. Danske Bank tarjoaa kokonaisvaltaista palvelua, asiantuntemusta ja kansainvälistä liiketoimintaa tukevaa erityisosaamista ja se tekee pankista yritykselle vahvan kumppanin. Insituutiot-yksiköllä on kokonaisasiakasvastuu julkisyhteisöistä ja järjestöistä. Danske Finance tarjoaa asiakkailleen rahoitusyhtiöpalveluita kuten erilaisia ratkaisuja investointeihin ja myynnin rahoittamiseen. (Danske Bank lyhyesti.)

Corporates & Institutions - liiketoimintayksikkö on Suomessa suurten yritysasiakkaiden asiantunteva yksikkö. C&I tarjoaa asiakkailleen ratkaisuja esimerkiksi rahoitukseen, trasurytuotteiden, kansainvälisen kassanhallinnan ja maksuliikenteen sekä vaativien yrityskauppojen rahoitusjärjestelyiden osalta. Danske Bankin Markets-yhteisö vastaa finanssimarkkinoilla tapahtuvasta kaupasta kuten valuuttojen liikkeistä sekä Euroopan ja Pohjoismaiden laajuisesta osakevälitys- ja neuvontapalveluista. (Danske Bank lyhyesti.)

Danske Capital on instituutioiden, yritysten ja yhteisöiden omaisuudenhoitaja johtavana toimialana Pohjoismaissa. Danske Invest tarjoaa laajan kansainvälisen rahastovalikoiman. Kiinteistömaailma on franchising-yrittäjien muodostama kiinteistövälitysketju, jonka keskusyksikön Danske Bank Oyj omistaa. (Danske Bank lyhyesti.)

4.2 Danske Bank vararahaston tarjoajana

Danske Bankin verkkosivuilla hakemalla sanaa "vararahasto" aukeaa opas vararahaston kerryttämiseen. Ensin kerrotaan yllättävistä menoista, jonka jälkeen aletaan edetä kohti tavoitteellista säästämistä kerryttämällä ja kasvattamalla vararahastoa. Kun saavuttaa vararahaston, pankki kirjoittaa myös mahdollisuudesta hajauttaa tätä säästöä sijoittamalla sitä erilaisiin Danske Bankin sijoitusrahastoihin paremman koron toivossa. (Miksi säästän?)

Säästötili

Kaikista vanhin tapa säästää on laittaa rahaa talteen säästötilille ja sieltä tarpeen tullen nostaa varallisuutta päivittäiseen käyttöön. Käyttötiliin verrattuna säästötili on parempi, koska yleensä ne ovat maksuttomia ja niille maksetaan vuosittain muutamaa prosenttikymmenystä parempaa korkoa kuin käyttötilille. Säästötilin hyötyinä on se, että saatua varallisuutta ei tuhlata todennäköisesti heti pois kun ne pidetään erillisellä tilillä. Säästötilille voi laittaa rahaa ja nostaa rahaa rajoituksetta ja tilanteen mukaan, jatkuvalla toistuvalla maksulla takaa, että säästötilillä on aina varallisuutta pahaa päivää varten. Danske Bankin asiakkaat voivat liittää säästötiliin myös halutessaan pankkikortin sekä hankkia verkkopankkitunnukset itsenäistä asiointia varten. (Säästötili.)

Verkkosäästötili

Perinteiseen säästötiliin verrattuna verkkosäästötili tuottaa parempaa korkoa talletetuille varoille, ja korko on aina vähintään 0,8 %. Verkkosäästötili sopii pitkäaikaiseen säästämiseen tai muutaman vuoden tähtämellä tavoiteltuun varallisuuteen. Mitä enemmän verkkosäästötilille laittaa rahaa, sitä parempaa korkoa sinne maksetaan eli on suoraan verrallinen säästön määrään. Verkkosäästötilille saa laittaa ja nostaa rahaa rajoituksetta, mutta nostokuukausilta sille ei makseta korkoa. (Verkkosäästötili.)

Varatili

Varatili on verrattavissa perinteiseen säästötiliin, mutta se on tarkoitettu enemmän tavoitteellisen ja jatkuvan säästämisen tueksi. Varatilillekin maksetaan parempaa korkoa kuin säästötilille ja korot lasketaan päivittäin. Danske Bankin pakettiasiakkaana saa varatilille vielä parempaa korkoa kuin tavallinen tiliasiakas. Varatililtä voi tehdä ainoastaan kaksi maksutonta nostotapahtumaa vuoden aikana, ylimääräiset tapahtumat veloittavat 6 euroa kappaleelta. (Varatili.)

Määräaikaistalletus

Ne asiakkaat, keille on jo ehtinyt kertyä paljon säästöjä eikä näe niille käyttöä lähiaikoina, kannattaa raha tallettaa määräaikaistilille. Jos ja kun talletuksen haluaa käyttöönsä, on se mahdollista lunastaa määräaikaistililtä eräpäivänä pois ja silloin saa koko varallisuuden ja sille kertyneet korot. (Määräaikaistalletus.)

Määräaikaistalletuksien korot on tarkoin rajattu ja ne sovitaan erikseen esimerkiksi talletussumman ja talletusajan perusteella. Danske Bankissa katsotaan myös asiakkuuden kokonaiskuvaa, joka ohjaa koron määräytymisen. Tilille maksettava korko on lähdeverotettavaa tuloa eli korosta peritään 30 % lähdeveroa. Ehtoina määräaikaistilin avaamiselle on se, että vähimmäistalletus on oltava 5000 euroa. (Määräaikaistalletuksen ehdot.)

ASP-tili

Ensiasunnosta haaveileva 18–30-vuotias voi avata itselleen Danske Bankissa asuntosäästöpalkkiojärjestelmän. ASP-tili on tehty helpottamaan nuoren ensiasunnon hankintaa ja sen voi tehdä yhdessä puolison kanssa. ASP-tilissä ei ole muita ehtoja kuin että tilille pitää säästää vähintään 8 kalenterivuosineljänneksen aikana ja vähintään 10 % hankittavan asunnon hinnasta saadakseen asp-järjestelmän edut. ASP-lainan korko on edullisempi kuin tavallisen asuntolainan korko. Talletukselle maksetaan 1%:n korkoa, jonka lisäksi talletukselle maksetaan säästösopimukseen kirjattavan 4%:n lisäkorkoa. Kun ASP-tilin säästöt käytetään suoraan ensiasunnon hankintaan, korkotuotoista ei mene veroja. (ASP-tili.)

4.3 Muut pankit vararahaston tarjoajana

Vertailemalla Suomen kahta suurinta pankkia ja heidän nettisivujaan Danske Bankiin, jokaisella pankilla mainostetaan vararahastoa. Ilmiselvää, pankit haluavat että asiakkaillaan on varallisuutta ja omaa rahaa olemassa, ettei sorruttaisi ensimmäisenä lainaan tai luottoon.

4.3.1 Vararahastot Osuuspankissa

Osuuspankin nettisivuille päästessä ja hakiessa sanaa "vararahasto", aukeaa muutamia linkkejä koskien artikkeleita, sivustoja ja tehtyjä tutkimuksia. Osuuspankki tarjoaa ensimmäiseksi rahastoja, joilla kerrytettäisiin tätä vararahastoa. Poimin sivuilta kuitenkin nuo sivustot, jotka koskevat säästämistä. Osuuspankki tarjoaa vaihtoehtoinaan vajaa kymmentä erilaista säästötiliä, jotka ovat valittavissa asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Näistä ASP-tili ja määräaikaistilit ovat rinnastettavissa Danske Bankin tarjoamaan. (Vertaile tilejä.)

Ryhmätuottotili vaatii aloittaakseen 100 euroa ja varallisuutta pidetään tallessa noin vuoden ajan. Korko lasketaan päivän saldolle ja korko on vähintään, 0,10 %. Tuotto-plus-tili tarjoaa takuutuoton ja mahdollisuuden lisäkorkoon, tilin voi avata kuitenkin 1000 euron aloitussummalla. Varat ovat talletettuina muutaman vuoden ja korko lasketaan vuosittain. Kasvutuotto-tili on toiselta nimeltään parempi tuottoinen varatili. Tännekin pitää sijoittaa aluksi 1000 euroa, mutta varallisuus on talletettuna tilille tavoitteiden mukaisesti, korko tulee päiväsaldon mukaisesti. Kaiken kaikkiaan vararahasto sanaa ei näy heidän sivuillaan, mutta säästämisestä puhutaan sanana erittäin paljon. (Vertaile tilejä.)

Osuuspankin verkkosivuilta löytyi vielä myös yksi artikkeli, joka koski vararahastoa. Verkkoartikkelissa otsikoidaan, että vararahasto helpottaa elämää. He viittaavat nettiartikkelissaan Finanssialan Keskusliiton vuonna 2011 tekemään tutkimukseen, jossa selvitetään suomalaisten suhtautumisesta vararahastoon. Osuuspankki on myös itse selvittänyt sitä, miten asiakkaansa varautuvat yllättäviin menoihin ja millä keinoin he esimerkiksi säästävät. Mielestäni osuvin lause heidän kyseissä nettiartikkelissa koskien vararahastoa oli seuraava: *Raha-asiat sujuvat, kun arjen tulot ja menot ovat tasapainossa. Joskus elämä järjestää ylimääräisiä menoja: pakastin menee rikki tai lo-*

mautus osuu omalle kohdalle. Yllättäviin menoihin on hyvä varautua etukäteen, niin nukkuu yönsä paremmin ja huomaa huolehtivansa vähemmän. (Valtari 2011.)

4.3.2 Vararahastot Nordeassa

Säästötilit ovat Nordeassakin kovassa huudossa. Kun nettisivuilleen kirjoittaa hakuun sanan ”vararahasto”, aukeaa lukematon luettelo erilaisista säästämismahdollisuuksista. Nordeassa säästäminen voi olla ohjattua keskittämällä koko asioinnin heille, jolloin muun muassa säästämistä saa etuja. Danske Bankin lailla Nordealta löytyy ihan perinteiset ASP-tilit ja määräaikaisten talletustilit. (Säästämisen tilit.)

Sijoitus Talletus-tili on Nordeassa määräaikainen tili, mihin pitää aluksi pystyä sijoittamaan 500 euroa. Tilin tuotto koostuu talletuskoroista ja sinne tulleista lisäkoroista. EtuTili on kohdistettu nimenomaan näille pankkiasioiden keskittäjille. Tilille maksettava korko lasketaan aina päivän saldon mukaan ja etuasiakkaana sieltä saa tehdä nostoja tai tilisiirtoja rajoituksetta. KorkoExtra on Nordean tarjoama säästötili vaihtoehto, josta saa koron aina markkinoiden mukaisesti. Korko-tili on suositeltu niille, jotka havittelevat parempaa korkotuottoa kuin käyttötililtä ja haluavat nostaa säästöä varoja rajoituksetta. TalletusPlus-tili on todennäköisesti ohjattu suoraan sijoittajille, jotka haluavat jo saamiensa korkojen lisäksi hyötyä osakemarkkinoiden kehityksestä. Kaikilla edellä mainituilla tileillä oli ominaisuutenaan se, että säästetään varallisuutta pahan päivän varalle, joihin Nordea tarjoaa jokaiselle asiakkaalle erilaisia, heille sopivia vaihtoehtoja. (Säästämisen tilit.)

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Teetättämäni kyselytutkimus osoitettiin siis Danske Bankin Kotkan konttorin säästämis- ja sijoittamisasiakkaille sekä laina-asiakkaille. Kyselyyn vastattiin asiantuntijan ajanvarauksen yhteydessä loppuvuoden 2013 ja alkuvuoden 2014 aikana. Loppuvuoden 2013 aikana vastaajia oli hieman haasteellista saada, koska konttorilla pyöri erittäin tiuhaan tahtiin Kymen Puhelimen osakevaihtajat. Osakevaihtoon osallistui pitkälti toisten pankkien asiakkaita ja vain harvoja Danske Bankin omia asiakkaita. Tämä työllisti konttoriväkeä niin paljon, ettei ajanvarauksia omille tullut juuri lainkaan. Alku vuonna 2014 Danske Bank otti käyttöönsä verkkotapaamisen koko Suomen kattavalla verkostolla, joka tarkoitti käytännössä sitä, että asiakkaat neuvottelivat asiantuntijan kanssa Internetin välityksellä. Tästä välistä yritin poimia aktiivisesti näitä kas-

vokkain asioivia asiakkaita, joilta sai kerättyä tätä materiaalia. Aluksi ajattelin saavani enemmänkin tuloksia, mutta haasteellisen ajanjakson vuoksi, olen tähän noin 60 vastaajaan erittäin tyytyväinen. Tiedän, että vastaajat ovat vaihdelleet riittävästi lainaa hakevien ja sijoitusprofiilejaan päivittelevien välillä.

5.1 Tutkimuksen esittely

Tutkimus toteutettiin marraskuun 2013 ja maaliskuun 2014 välisenä aikana, jolloin täytätettiin ajanvarauksen tehneille asiakkaille tämä teettämäni kyselykaavake. Tutkimuksen ulkopuolelle on jätetty siis päivittäisasiakkaat, jotka nostivat käteistä tai maksoivat laskuja Danske Bankissa. Täten pystyin rajaamaan vastaajakannan vain tähän tiettyyn segmenttiin. En selvitä kaikkien Danske Bank Kotkan konttorin asiakkaiden säästämis- ja vararahastomieltymystä, vaan pelkästään näitä asiantuntijalle tehtyjä asiakasvarauksia. Kyselytutkimuksessa kysyttiin asiakkaiden mieltymystä koskien säästämistä ja vararahastoa, miten aktiivisia säästäjiä asiakkaat ovat ja miten vararahaston tarpeellisuus ja suuruus koetaan. Kyselyssä kysyttiin myös mahdollista summaa, millä pääsisi aloittamaan säästämisen ja mitkä asiat mahdollisesti voisivat myös motivoida säästämään. Avoimena kysymyksenä tiedustelin asiakkaiden äkillistä tilaneratkaisua kahdessa erilaisessa tapauksessa. Miten asiakkaat kustantavat, jos kotona hajoaa jokin suuri kodinkone tai joku tuttu velvoittaa lähtemään kanssaan reissuun. Vastauksista ilmeni pieniä ja selkeitä eroja muun muassa iän ja tulotaustaan perustuen.

Tutkimuksen runko on suunniteltu yhdessä Danske Bank Kotkan konttorin sijoitus- ja laina-asiantuntijoiden sekä Danske Bankin sijoituspäällikön Mikko Juopperin kanssa. Tutkimusta tehdessä oli erittäin tärkeää huomioida asiakkaiden turvallisuus ja nimetömyys. Tutkimuksessa pyrittiin myös siihen, etteivät kysymykset ole liian henkilökohtaisia tai utelevia, tällä toivottiin saavan mahdollisimman rehellisiä ja avoimia vastauksia. Koska asiaa ei ole tutkittu aiemmin Danske Bankissa ja opinnäytetyöni ideaakin tuli ihan yllättäen, pyrimme Juopperin kanssa myös siihen, että kyselyssä selvitettäisiin pankille hyödyllisiä asioita. Pankkia kiinnostaa asiakkaiden motivaatio sijoituseurontaan ja se, että ovatko asiakkaat aktiivisesti kiinnostuneita omista sijoituksistaan ja säästöistä, niiden tilannetta, kun on hyvä aina säännöllisin väliajoin tarkastella. Kiinnostavaa oli myös saada tietää tuo avoimesti vastattava summa, jolla säästäminen voitaisiin aloittaa. Toki tutkimuksestani selviää tuon summan suhde esimerkiksi tuloihin verrattuna eli onko mahdollisuutta ja motivaatiota säästää enemmän jos tienaakin

vähemmän. Viimeisenä avoimena kysymyksenä oli tuo "Asiat, mitkä motivoisivat säästämään". Tästä pankki voi ottaa itselleen mahdollisen uuden konseptin eli kun tiedetään mitkä asiat motivoivat asiakkaita säästämään, voidaan kartoittaa siten sitä tavoitetta. Kun asiakkaan asenne tavoitetta kohden on oikea, tehdään päätös, josta sovitetaan pankin kanssa. Säästäminen on täten todennäköisemmin tavoitteellisempaa ja tarkoin rajattua. Pankin näkökulman sain haastattelemalla Kotkan Danske Bankin kahta asiantuntijaa, Jutta Oksasta ja Tuija Sandströmiä, heidän työpäivänsä lomassa. (Liite 3 ja 5.)

Kyselytutkimus koskien Vararahasto- ja säästämismielityksiä pyrittiin tekemään mahdollisimman lyhyeksi ja ytimekkääksi. Suljetuin kysymyksiin rajattiin mahdolliset omat mielipiteet ja suuntaa-antavat vastaukset. Toki kyselyn pituudella huomioitiin myös ajanvaraukseen varattu aika eli pyrin siihen, että kyselyyn vastaaminen ei pidentäisi huomattavasti ajanvaraukseen varattua aikaa. Vastausvaihtoehdoista kirjattiin lyhyitä ja selkeitä vaihtoehtoja, perustietoihin ei asiakas voinut itse avoimesti vastata. Painotin kyselykaavakkeessa suljettuja eli valmiiksi muotoiltuja vastauksia, että niiden tulkitseminen olisi mahdollisimman selkeätä. Muutama avoin vastaus oli mielestäni hyvä ottaa mukaan, että asiakas sai omin sanoin kertoa muun muassa tuon rahoitustyypin äkilliseen menoon ja säästämistä motivoiviin asioihin, joiden kirjo olikin aika laaja. Tutkimuksessa oli vain kaksi monivalintakysymystä. Toinen koski tätä rahoitustyypin matkaa ystävän kanssa ja toinen mielityksiä asiantuntijan opastuksia koskien säästämisen neuvontaa. (Liite 5.)

5.2 Hyödyllisyys ja käyttökelpoisuus

Tutkimuksia tehdessä on tärkeää, että sillä on jokin merkitys ja syy miksi asiaa tutkitaan ja halutaan saada lisää selville. Tutkimuksen hyödyllisyys ja käyttökelpoisuus pitää näkyä eli tutkimuksen pitää tuoda ilmi jotain uutta eli relevanttia. Erilaisilla tutkimusmenetelmillä saadaan erilaista tietoa ja kyselytutkimuksessa tulee tarkoin katsoa, että miten tärkeitä kysymykset ovat. Kysymykset, joiden käyttötarkoitusta ei analysoitu ennen tutkimusta kuuluvat turhien kysymysten joukkoon. (Heikkilä 2008, 32.)

Kyselytutkimuksella ja koko opinnäytetyölläni on merkitys sekä toki itselleni mutta myös toimeksiantaja yritykselle eli Danske Bankille. Olen keskustellut opinnäytetyöstäni Danske Bankin sijoituspäällikön kanssa ja tullut siihen lopputulokseen, että tutkimuksestani saamia tuloksia voidaan hyödyntää myös yrityksessä. Kyselyssäni selvitet-

tiin sitä, miten asiakkaat mieltävät säästämisen ja vararahaston tarpeellisuuden. Miten haasteelliseksi säästäminen voidaan kokea ja miten vararahasto on osa asiakkaiden arkipäivää? Kyselystäni saadaan selville myös se, millaisia säästöjä asiakkailla yleensä on, joten markkinointia voidaan kehittää sen perusteella mitä tulokset antaa näyttää. Koko opinnäytetyöni tulee myös toimeksiantaja yritykselle, josta he poimivat hyödyllistä tietoa Kotkan sijoitus- ja säästämisasiantuntijoille.

5.3 Tutkimusmenetelmä

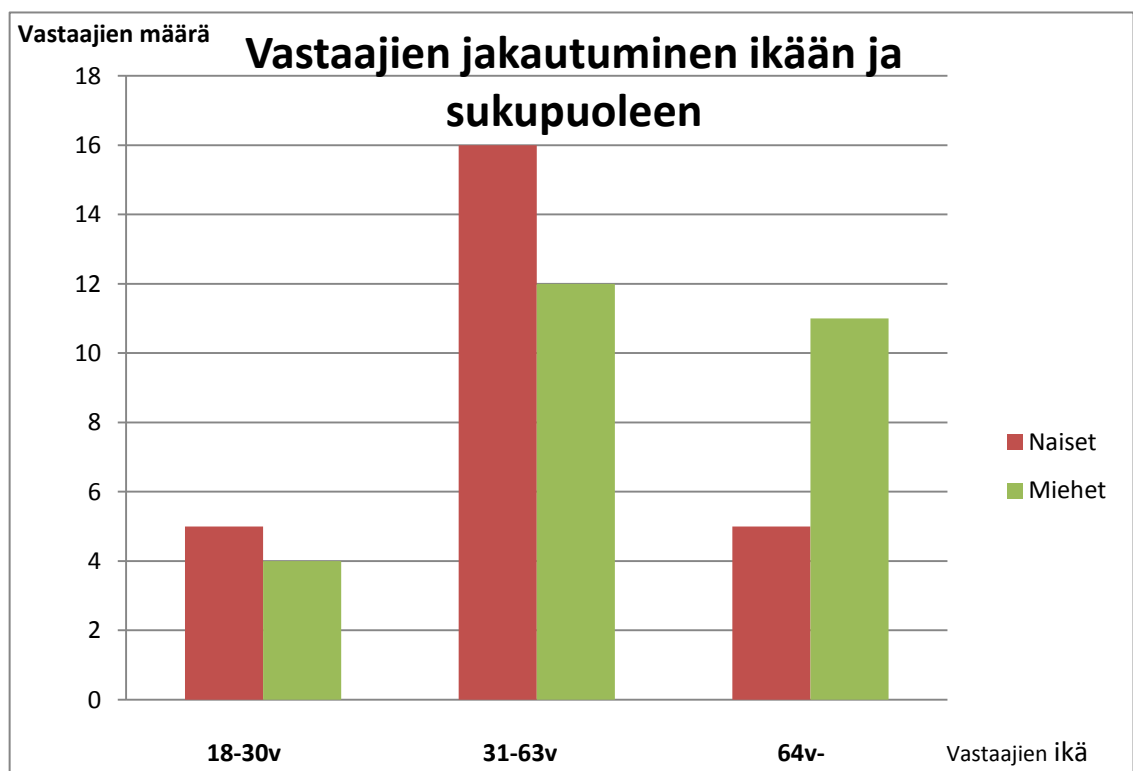
Kvantitatiivinen tutkimus

Määrällinen tutkimus eli kvantitatiivinen tutkimus mittaa lukumääriä ja prosentuaalisia osuuksia annetusta aineistosta. Tutkimuksen avulla pyritään selvittämään mahdollisimman suuresta otoksesta saatuja numeerisia tuloksia ja vertaamaan niitä jo olemassa olevaan tietoon. Saatuja tuloksia on helppo kuvailla kuvin ja kaavioin sekä niiden avulla selvitetään riippuvuussuhteita ja ilmiöissä tapahtuneita muutoksia. Kvantitatiivisesta tutkimuksesta saadaan yleistettäviä tietoja koska otos kattaa suuren määrän tutkittavia ja tällä tavoin saadaan selville tällä hetkellä oleva tilanne. Tutkimus ei vastaa syiden selvittelyyn vaan siihen, mikä on totuus ja miten siihen on päädytty eli vastaa kysymyksiin "mikä", "missä" ja "kuinka paljon". (Heikkilä 2008, 16)

Käytän opinnäytetyössäni kyselykaavaketta, joka on muodostettu pääasiassa valmiiden vastausvaihtoehtojen perusteella. Kyselykaavake alkaa perustiedoilla, joka koostuu pitkälti kysymyksistä "mikä ja mitä", säästämiseen liittyvä osuus on pyritty rakentamaan samalla periaatteella, että se olisi mahdollisimman helppo kirjata kaavioihin. Saaduista tuloksista pystyn analysoimaan yleistystä koskien Kotkan Danske Bankin henkilöasiakkaita.

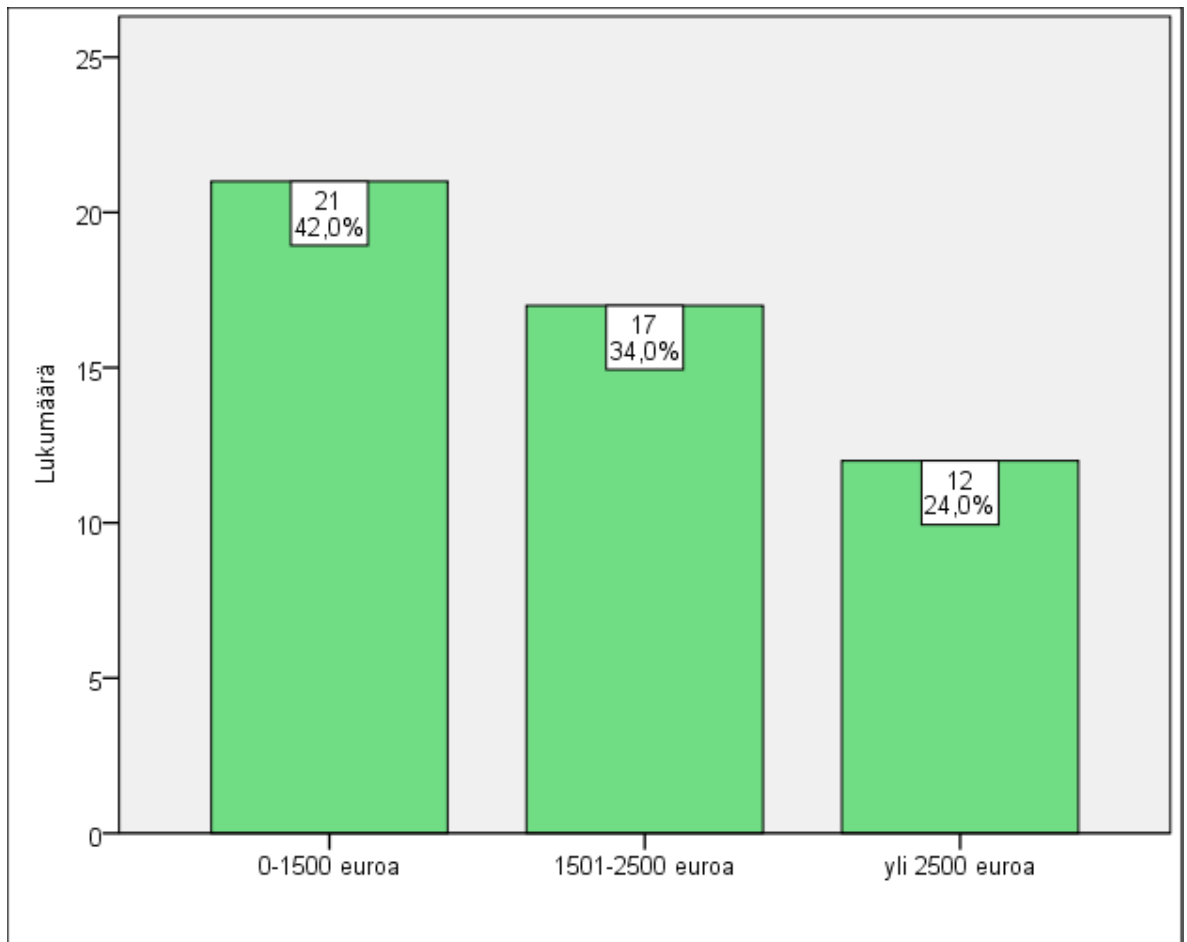
5.4 Tutkimustulokset

Tekemääni kyselytutkimukseen vastasi kaiken kaikkiaan 53 asiakasta, joista selvästi suurin osa oli työssä käyviä ja varmaankin perheellisiä asiakkaita. Nuoria vastaajia oli miesten ja naisten keskuudessa noin yhtä paljon. Eläkkeelle siirtyneitä miehiä vastasi enemmän kuin naisia. Jakamalla ikä muutamaosaan oli selkeää hahmottaa ikäkaumaan perustuvaa asennetta tai elämäntapaa koskien säästämistä ja vararahaston tarpeellisuutta. Kyselytutkimukseen vastasi selkeästi eniten keskimmaiseen ikäluokkaan kuuluvia asiakkaita, mutta eläkeläiset käyvät myös aktiivisesti sijoitusneuvojan luona päivittelemässä rahatilanteitaan. (Kuva 4.)

Kuva 4. Vastaajien jakautuminen ikään ja sukupuoleen. (N=53)

Kyselytutkimuksessa selvitettiin myös asiakkaiden tuloja eli käteen jäävää omaisuutta verojen jälkeen. Tämäkin kysymys oli kaavoitettu niin, että pienitulaiset kuuluivat tuohon ensimmäiseen joukkoon, johon kuului yleensä myös eläkeläiset. Tulotasolla hain rinnastusta muun muassa vararahaston suuruuteen, mahdolliseen omavalintaiseen säästösomaan ja siihen, onko olemassa esimerkiksi tilisäästöjä. (Kuva 5.)

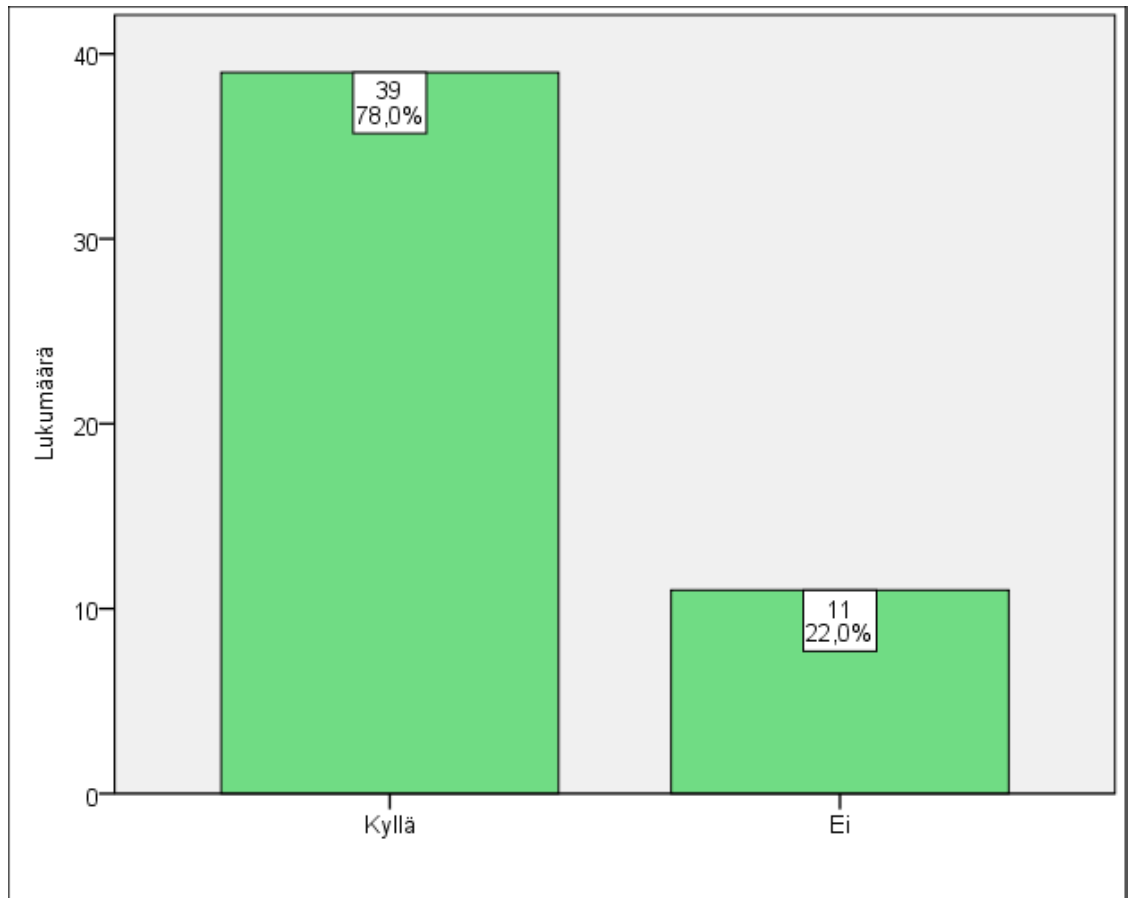

Kuva 5. Vastajille käteen jäävät tulot verojen jälkeen. (N=53)

5.4.1 Tutkimustulokset koskien säästämistä

Tutkimukseni sisälsi muutamia kysymyksiä koskien asiakkaiden mieltymyksiä säästämisestä. Miten säästäminen koetaan ja onko se tarpeellista, eli toisaalta tällä kartoitettiin sitä, jos on motivaatiota säästää, on todennäköisesti tämä vararahasto tarpeeksi kattava useampaa kuukautta varten. Toisaalta säästämisestäkin pystyy erottelamaan kaksi puolta, ne jotka ovat saaneet säästöjä esimerkiksi perinnön tuloksena ja ne jotka ovat itse oikeasti säästäneet varallisuutta itselleen. Asiakkailta voi olla tilisäästöjä, osakkeita tai rahastoja ja muuta kiinteää omaisuutta, vaikka millä mitalla, mutta vain osa on itse hankkinut tämän kaiken. Näillä ihmisillä säästäminen on yleensä jatkuvaa eli tavoitteellista, jolla pyritään ylläpitämään sekä vararahastoa että muuta varallisuutta. Kyselytutkimuksessani kysyttiin, että onko säästäminen jatkuvaa ja säännöllistä. Suurin osa vastaajista säästää itse tietyn väliajoin rahaa tuloistaan tai ylijäämistään talteen. Jatkuvalla säästämällä ylläpidetään vakaata taloutta, mitä enemmän ja mitä useammin rahaa tallettaa talteen, sitä todennäköisemmin vararahastokin on suurempi

kuin niillä, jotka eivät säästä säännöllisesti. (Kuva 6.)

Kuva 6. Onko säästäminen jatkuvaa ja säännöllistä. (N=50)

Jatkuvalla ja säännöllisellä säästämisellä rakennetaan turvaa pahan päivän varalle. Kun koskaan ei voi tietää, tarkoittaako paha päivä työttömyyttä vai asunnottomuutta. Kuten olen jo aiemmin tässä opinnäytetyössäni maininnut, niin vararahaston suuruus tulisi olla noin neljästä kuukaudesta 24 kuukauden menoja vastaava määrä. Jatkuva säästäminen kerryttää toki tätä vararahastoa, mutta myös monilla se kasvattaa osakkeiden ja rahastojen määrää. Sijoituksiin pyritään myös laittamaan rahaa, jotta varallisuus olisi hajautettu mahdollisimman moneen eri tahoon. (Kuva 6.)

Pankin mieltymys koskien jatkuvaa ja säännöllistä säästämistä on aika yksiselitteinen. Kotkan Danske Bankin konttorilla haastattelemani kaksi asiantuntijaa olivat molemmat sitä mieltä, että säästämisen pitää olla jatkuvaa ja säännöllistä. Tässä siis kohtaa sekä asiakkaiden että pankin mieltymykset yhtenäisesti. Asiakkaiden on hyvä säästää säännöllisesti rahaa sivuun omaa itseään varten ja pankki toivoo, että tämä toteutuu. Jatkuvasti säästävä asiakas osoittaa myös pankille oman mahdollisen lainan

maksukyvyyn, kun osaa täsmällisesti säästää, pystyy täsmällisesti myös lyhentämään mahdollisia lainoja. (Liite 3.)

Kirjoitin aiemmin opinnäytetyössäni mahdollisista säästämismuodoista eli minne kaikkialle voi säästää, tätä samaa kysyin myös kyselykaavakkeessani. Millaisissa koh-teissa Danske Bankin asiakkailla on varallisuutta kiinni? Kysymyksessä sai vastata useampaan vaihtoehtoon, mikäli omisti useampaa kohdetta. Osa vastaajista ei vastan-nut tähän välttämättä mitään. Reilulla puolella vastaajista on säästöjä tilillä tallessa ja noin puolelta vastaajista löytyy osakkeisiin tai rahastoihin sidottua omaisuutta. Vain muutamilla on rahaa kiinni metsissä tai asunnoissa. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Mitä seuraavista säästö- ja sijoitusmuodoista omistat? (N=89)

			% vastaajista
	N	% vastauksista	
Tilissästöjä	38	42,7%	80,9%
Osakkeet/rahastot	32	36,0%	68,1%
Asunto, metsä, ym.	19	21,3%	40,4%
Yhteensä	89	100,0%	189,4%

Danske Bankin asiantuntijat olivat yhteen ääneen ja lyhyen ytimekkäästi sitä mieltä, että hajautettu säästäminen on hyvä ratkaisu. Mitä enemmän hajauttaa, sitä parempi. (Liite 3.)

Taulukosta ei selviä vastaamatta jättäneiden osuutta, mutta heidän osuus oli tosiaan selvästi pieni. Niillä, joilla on tilissästöä, on yleensä se tarvittava vararahasto ja muuta säästöä. Tilissästö on yleisin säästämismuoto, koska siitä on helppo ottaa rahaa käyttöön nopeasti ja sinne on helpointa laittaa lisää rahaa. Ne ihmiset, jotka haluavat

nähdä vähän vaivaa rahansa tuoton eteen, tutustuvat osakkeisiin ja muuhun sijoituskauppaan. Perinteinen tilisäästäminen on ensimmäinen ja paras askel kohti suuria säästöjä. Tilisäästöistä yleensä nostetaan rahat näitä äkillisiä menoja varten. (Taulukko 1.)

Opinnäytetyössäni aiemmin esitelmäni Finanssialan Keskusliiton tekemän tutkimus (vuonna 2011) selvitti myös tätä säästöjen hajauttamista. Kuvassa 3 ilmeni, että kaikilla tutkimukseensa vastanneilla jopa 60 %:lla ylipäätään oli säästöjä. Kaikista noin 40 %:lla oli säästöjä säästötilillä, noin 20 %:lla sijoituksissa tai rahastoissa ja noin 30 %:lla käyttötilillä. Tätä saatua tulosta kun vertaa tekemääni tutkimukseen Danske Bankissa, voi tuloksia verrata keskenään. Molemmissa selvät enemmistöt säästävät suoraan säästötilille ja siitä harvemmat hajauttavat muutamien kymmenien prosenttien osuuksilla sijoituksiin tai rahastoihin. Tutkimuksen tulokset ovat verrannollisia keskenään ja vastaukset yhtäläisiä. Finanssialan tutkimus käsittää kaikkien pankkien asiakkaita ja tekemäni työ vain Kotkan Danske Bankin ajanvarausasiakkaita. Vaikka otantani on suhteessa paljon pienempi, tulokset ovat sen takia yhteneväiset. (Kuva 3; Taulukko 1.)

Miksi pitäisi säästää ja mitä varten? Jos kokee, että elämässä ei tule tilanteita, jolloin tarvitsee säästöjä tai että tilanne enää huonone, ei varmaan koe suurta tarvetta aloittaa säästämisprojektia. Onneksi suurin osa kyselyyni vastanneista asiakkaista kuitenkin haluaa tavoitteellisesti säästää jotakin varten.

Liitteessä 1 saadaan selville miten asiakkaat ovat vastanneet avoimeen kysymykseen säästämisen syistä. Analyysi otettiin vertaamaan sitä vastaajien ikään nähden. Tuloksista selviää, että nuoret vastaajat säästävät omaa tulevaisuuttaan kartoittaen, asunnon ostamista suunnitellen ja ihan itseään varten. 31–63-vuotiaat vastaajat kokivat säästämisen tarpeen kohdistuvan suoraan perheen taloutta turvaten ja lapsia varten. Myös pahan päivän varalle haluttiin säästää ja mahdollista vararahastoa kasvattaen. Ikäihmiset vastasivat pääasiassa pahaan päivää ja itseään varten. Kaikissa ikäryhmissä oli kuitenkin selvä joukko niitä, jotka säästävät vain omaa itseään varten. Sekä perheelliset että nuoret säästävät toki tulevaisuutta ajatellen, mutta säästöjä halutaan kohdentaa myös omaan käyttöön. Pahaan päivää ja vararahastoa näki tuloksissa ilahduttavan paljon, se on varmaan ohjain siihen, että säästetään itseä ja kaikkia muitakin varten. (Liite 1.)

Pankki ei voi itsenäisesti päättää tai tietää, mitä varten asiakkaiden pitäisi säästää. Jokainen säästää itsenäisesti ja päättäen mihin säästöt laittaa. Pankissa haastattelemi sijoitus- ja talousasiantuntijat Jutta Oksanen ja Tuija Sandström kuvailivat säästämiskohteita yhtä monipuolisesti kuin asiakkaatkin. Naiset kokivat, että pahan päivän varalle ja itselle säästäminen on hyvät lähtökohdat koko prosessille. Molemmat huomioivat, että vanhemmat ihmiset säästävät todennäköisemmin tulevia eläkepäiviään ja lapsen lapsiaan varten. Työssäkäyvät ja nuoret säästäisivät enemmänkin äkillisiin menoihin ja pahoille päiville. Myös tulevat hankinnat, haaveet ja remontoinnit olivat hyviä syitä säästää rahaa vähän talteen. Molemmat puolsivat sitä, että tavoitteellinen säästäminen motivoi asiakasta itseäänkin säästämään, kun on jokin syy mihin rahaa tarvitsee. (Liite 3.)

Finanssialan Keskusliiton tekemän tutkimuksen (2011) mukaan kaikista heidän kyselyyn satunnaisesti vastanneista yli puolet säästää tavoitteellisesti nimenomaan vararahastoa varten. Noin neljännekset vastaajista säästävät eläkettä ja elämistä varten. Nämä kolme olivat suosituimmat heidän tutkimuksessaan, mutta teetättämässäni tutkimuksessa myös yleisimmät vastaukset. Nämä kolme yleisintä tahoja ohjaavat asiakkaat säästämään jotakin varten eli syyt miksi säästetään. Yhteenvetona siis se, että pankista huolimatta vararahasto koetaan tarpeelliseksi syyksi säästää. (Kuva 2; Liite 1.)

Kuukausituloista verotettavan osuuden jälkeen käteen saatava osuus on sitä varallisuutta, millä pitäisi pystyä selviytymään seuraavasta menovirrasta ennen kuin uusi tulon lähde maksetaan tilille. Tästä nettovarallisuudesta pitäisi maksaa kaikki kiinteät ja vaihtuvat kuukausimenot eli monissa talouksissa muun muassa vastikkeet, lainanhennykset, laskut ja ruuat. Jos taloudenhallinta on vakaata, omista tuloistaan pitäisi pystyä kaikkien menojenkin jälkeen säästämään edes osan. Kuten aiemmin opinnäytetyössäni olen maininnut, on suositeltavaa että noin 10 % bruttotuloista säästettäisiin joka kuukausi erilliselle tilille talteen.

Taulukko 2. Mikä olisi se summa, jolla pystyy säästämään ja pärjää arjessa?(N=30)

		Mikä olisi se summa, jolla pystyy säästämään ja tulee silti toimeen arjessa				YHTEENSÄ
		0 - 300 €	301 - 500 €	501 - 1000 €	Yli 1000 €	
18 - 30 vuotta	Lukumäärä	5	1	2	0	8
	%	62,5%	12,5%	25,0%	0,0%	100,0%
31 - 63 vuotta	Lukumäärä	9	7	1	2	19
	%	47,4%	36,8%	5,3%	10,5%	100,0%
Yli 63 vuotta	Lukumäärä	1	1	0	1	3
	%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%	100,0%
Yhteensä	Lukumäärä	15	9	3	3	30
	%	50,0%	30,0%	10,0%	10,0%	100,0%

Kyselytutkimuksessani selvitin asiakkailta vapaasti sanottavaa summaa, millä he olisivat valmiita aloittamaan säästämisen ja silti pärjäisivät arjessaan moitteetta. Summat vaihtelivat paljon, mutta pääasiassa ne olivat muutamia satoja euroja. Nuorten vastaajien keskuudessa summat pyörivät pääasiassa noin 50–300 euron välillä, perheellisillä ja sitä vanhemmillakin oli suunnilleen noita summia, mutta ehkä vähän enemmän.

Vain muutamat vanhemmat vastaajat olisivat valmiita säästämään kuukaudessa jopa 1000 euroa ja silti pystyisivät tulemaan toimeen arjessaan normaalisti. Ikäryhmien välillä ei siis kovinkaan paljoa ole vaihtelua siinä, millä summilla säästäminen pystyttäisiin aloittamaan. (Taulukko 2.)

Taulukossa 3 analysoitiin tulojen suhdetta mahdolliseen säästösummaan eli onko kätehen jäävillä tuloilla jokin suhde siihen, miten oltaisiin valmiita aloittamaan säästäminen. Tutkimus osoittaa, että ne keillä jää kätehen vähemmän verojen jälkeen, säästävät

minimaalisemmin kaiken kaikkiaan. Tässä joukossa kukaan ei ollut valmis säästämään yli 300 euroa enempää. Ne keillä jää käteen noin 2000 euroa olivat valmiimpia säästämään useammassa eri kategoriassa, uskoisin että kuukausittaiset menot vaikuttavat tähän. Tässä joukossa oli siis eniten vastauksia ja niitä tuli myös jopa tuohon yli 1000 euron säästäjän kategoriaan. Kuten jo aiemmassa Taulukossa 2 huomaa, että vanhemmat ihmiset ovat valmiimpia säästämään suurempia summia kerrallaan. Sen voi yhdistää suoraan tähän. Vanhemmalla ikäjoukolla ja jo eläkkeelle päässeillä on enemmän resursseja kohdentaa ylimääräiset kulut suoraan säästöön, koska siinä elämänvaiheessa on enää tuskin paljoa muita kuluja esimerkiksi lainanmaksuja tai lapsiin kohdistuvia menoja. (Taulukko 3.)

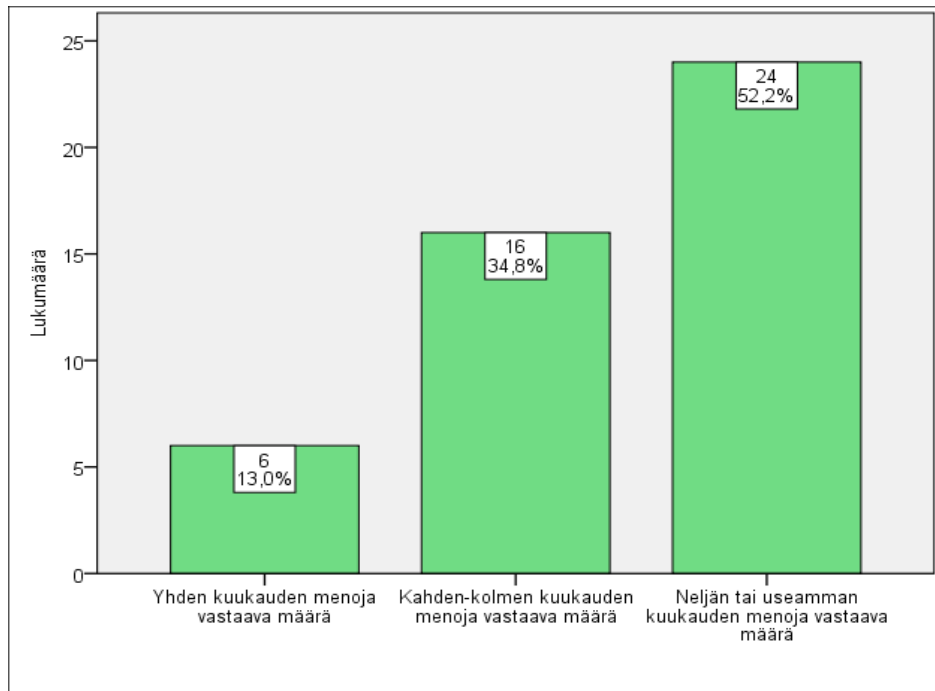
Taulukko 3. Vaikuttavatko tulot säästämissumman suuruuteen? (N= 30)

			Mikä olisi se summa, jolla pystyy säästämään ja tulee silti toimeen arjessa				
			0 - 300 €	301 - 500 €	501 - 1000 €	Yli 1000€	Yhteensä
Käteen jäävät tulot verojen jälkeen	0-1500 euroa	Lukumäärä	8	0	0	1	9
		%	88,9%	0,0%	0,0%	11,1%	100,0%
1501-2500 euroa	Lukumäärä	5	4	3	1	13	
	%	38,5%	30,8%	23,1%	7,7%	100,0%	
yli 2500 euroa	Lukumäärä	2	5	0	1	8	
	%	25,0%	62,5%	0,0%	12,5%	100,0%	
Yhteensä	Lukumäärä	15	9	3	3	30	
	%	50,0%	30,0%	10,0%	10,0%	100,0%	

Pankin asiantuntijoiden välillä oli kuitenkin mieltymyseroja siitä, mikä olisi oikea summa aloittaa säästäminen. Haastattelemani talousasiantuntija Jutta Oksanen oli sitä mieltä, että 10 % bruttotuloista on kovinkin kova tavoite. Hän mielsi, että kymmenes osa nettotuloista olisi enemmänkin realistinen tavoite siihen, mikäli aikoo selvitä myös samalla arjessa. Tulotasolla koettiin olevan vaikutus tähän prosentuaaliseen osuuteen, sekä Oksanen että Sandström olivat sitä mieltä, että tuloista riippuen pitäisi määrittellä tämä säästämisosuus. Oksanen sanoi numeerisesti, että tulotasosta riippuen noin 5–30 %:iin olisi hyväosuus nettotuloista laittaa talteen. Sandström sanoi selkeästi, että saatujen tulojen ja siitä otettavien kiinteiden menojen jälkeen jäänyt ylimäärä voitaisiin tallettaa. Johtopäätöksenä voisi sanoa oikeastaan sen, että asiakaskohtainen summa on parempi kuin, että se olisi kaikille sama kiinteä prosentuaalinen osuus. Pankilla ei ole siis mitään sovittua summaa tai osuutta, mikä jokaisen pitäisi pystyä säästämään, eikä se ole sidottu ikään tai tulotasoon. (Liite 3.)

5.4.2 Tutkimustulokset koskien vararahastoa

Koko opinnäytetyöni pääteema on tämä vararahasto. Se on mahdollinen etupuskuri, jos elämässä tulee taloudellisia ongelmia, puskuria käytetään näihin äkillisiin menoihin. Kyselykaavakkeessani pohjustin vararahastoa kertomalla, mikä se on ja mitä varten sellainen tulisi jokaiselta ihmiseltä löytyä. Kyselykaavakkeessa kysyin suoraan ajanvarausasiakkaiden mieltymystä riittävästä vararahastosta eli miten suurilla varoilla he selviäisivät pahoista päivistä. Mikäli kotona hajoaa isokin kodinkone tai ystävä pyytää lähtemään kanssaan reissuun, mistä saadaan varallisuutta näihin. Asiakkaat saivat vastata avoimesti omin sanoin kodinkoneeseen löytyvien rahojen alkuperään ja matkustamiseen liittyvässä kysymyksessä vaihtoehtoja oli neljä eli a–d.

Kuva 7. Mikä olisi mielestäsi riittävä vararahasto? (N=46)

Vararahaston suuruuden sanotaan olevan useita kuukausia. Sen tulisi pelastaa pahimmilla hetkillä, kun huomataan että matto vedettiin jalkojen alta joutuessa esimerkiksi työttömäksi. Danske Bankin ajanvarauksessa käyneet asiakkaat onneksi suurimmaksi osaksi mieltävät vararahaston suuruuden yli neljää kuukautta vastaavien menojen määräksi. Vain muutamat vastaajista tunnustivat vararahastoksi riittävän vain kuukauden menoja vastaavan määrän. Kuukauden menoja vastaava määrä on kovinkin pieni, jos ajatellaan esimerkiksi perheellistä ja työssä käyvää ihmistä, menoja on varmasti joka päivä. Toki kuukauden kulut voivat tuntua suuriltakin, mutta jos kokee varmaksi vakituisen työpaikan ja että niillä kuukauden menoja vastaavalla määrällä pystytään kustantamaan ne äkilliset ostokset ja tarpeet, selviytyyhän sillä. Analysoin vararahaston suhdetta myöhemmin tässä opinnäytetyössäni muun muassa ikään ja tulotasoon verrattuna. (Kuva 7.)

Isojen hankintojen osissa maksaminen helpottaa niitä asiakkaita, joilla ei ole suuria säästöjä sillä hetkellä tallessa. Pystytään hankkimaan isojakin ostoksia, vaikkei maksumyky sillä hetkellä ole vaadittu. Isoja kodinkoneita tuntuu tänä päivänä hankittavan tiuhaankin tahtiin, koska niiden käyttöikä on laskenut viimeisten vuosien aikana. Tuotteiden käyttöikä ylittää vain juuri ja juuri takuuajan. Kodinkoneet uusitaan yleensä joko muutamien vuosien tai kymmenen vuoden välein, harvemmin kuitenkin kymmentä vuottakaan pystyvät toimimaan. Jos kotona tulee uusia televisio, pesukone,

tiskikone, tietokone tai jääkaappi, pitäisi nämä pystyä kustantamaan. Mitä pidemmälle tätä vuosikymmentä mennään, sitä aktiivisemmin asiakkaat käyttävät osamaksua, eli tuote saadaan kotiin mutta sen osto jaetaan kuukausien eriin, jolloin sen maksaminen ei tunnu niin suurelta summalta. Tämä toki sitoo asiakasta ja yritystä niin kauan yhteen, kunnes tuote on maksettu. Yleensä tämänlaisissa sopimuksissa asiakas maksaa myös osamaksustaan korkoa tai muita kuluja, jolloin tuotteesta maksettu hinta on suurempi kuin jos sen olisi ostanut kerralla. Osamaksulla saa tänä päivänä ihan kaikkea puhelimista niihin isompiinkin kodinkoneisiin. (Allen 2010.)

Kyselykaavakkeeseeni vastanneet asiakkaat saivat avoimesti kertoa, mistä saavat varallisuuden näihin uusiin kodinkoneisiin. Suurin osa vastaajista kirjoitti että säästöillä, vararahastolla tai muulla tiliomaisuudella pystyy kustantamaan nämä menoerät. Vain harvemmat vastasivat että joutuvat turvautumaan joko lainaan tai luottoon. Muutamat vastaajat myönsivät, että joutuvat lykkäämään ostopäätöstä pidemmälle että saavat säästettyä tarvittavan summan vielä erikseen kasaan. Myös muutamat yli 63-vuotiaat vastasivat että voivat kustantaa isotkin ostokset käteisvaroillaan. Odotin, että nuoremmat vastaajat olisivat turvautuneet enemmänkin omiin vanhempiinsa tiukassa tilanteessa. Kyselyyni vastasi ainoastaan yksi, joka saattaisi turvautua heihin tiukassa tilanteessa. Pääasiallisesti Danske Bankin säästämis- ja sijoittamisasiakkaat siis omaavat jonkinlaista säästöä tai vararahastoa, jolla kustantaa näitä isompiakin hankkeita. (Liite 2.)

Valtaosa kyselyyn vastanneista vastasi siis sitä, mitä pankki asiakkailtaan toivoo. Äkilliset menot pitäisi pystyä rahoittamaan omalla varallisuudella ja säästöillä eli sillä vararahastolla. Sekä Oksanen että Sandström sanoivat molemmat, että tätä varten sitä säästetäänkin, pystytään omilla rahoilla kustantamaan yllättäen tulleet menot. Sandström lisäsi vielä, että jos tätä säästöä ei ole niin jo myönnetyllä käyttölainalla pystyy kuittaamaan nopeasti nämäkin menoerät. Pääasiassa käyttölainaa myönnetään siis normaalin elämisen tueksi, jos pystytään katsomaan asiakkaan maksukykyisyys. (Liite 3.)

Jos kodinkoneen uusiminen tai päivittäminen olisi niin sanottuja pakollisia hankintoja jokapäiväisen elämän kannalta, niin esimerkiksi matkustaminen olisi vapaaehtoisesti toteutettavia säästämisikohteita. Tämä selviää taulukosta 4.

Taulukko 4. Miten rahoitetaan jos pitäisi lähteä ystävän kanssa reissaamaan? (N=46)

			% vastaajista
	N	% vastauksista	
Kieltäytyisin tarjouksesta	19	41,3%	42,2%
Otetaan reissu luoton puolelta	8	17,4%	17,8%
Toteutetaan matka, mutta säästetään ensin	19	41,3%	42,2%
Yhteensä	46	100,0%	102,2%

Tähän kysymykseen vastasi lähes kaikki vastaajat (N=46) ja kukaan vastaajista ei sortunut ottamaan "pikavippiä", että voisi toteuttaa unelmansa. Vain osa vastaajista ottaisi reissun luoton puolelta, mikäli luottoa olisi myönnetty eli suurin osa joko säästäisi tavoitteellisesti tai kieltäytyisi tarjouksesta kokonaan. Noin puolet vastaajista olisi siis valmiita odottamaan ja lykkäämään reissua että saisi tarvittavan varannon matkaa varten ja toinen puoli vastaajista jättäisi koko matkan tekemättä ja ilmoittaisi ettei ole varaa. Kysymykseni oli aseteltu niin, että jos varallisuutta ei ole paljoa niin miten asiakas siinä toimisi. Tässä ei ollut vaihtoehtoa, että on varallisuutta ja lähtee vaikka heti matkaan. Mieltäisin tämän niin, että jos asiakkaat ovat vastanneet kohdan c- eli toteutavat matkan mutta säästää ensin hieman, he olisivat valmiimpia lähtemään reissuun vaikka heti. Heillä siis todennäköisesti on jo olemassa tämä varallisuus reissua varten. Ne jotka haluavat reissata ja ehkä tekevätkin sitä usein, joutuvat säästämään ensin että saavat tarvittavan matkakassan kasaan. Ne jotka kieltäytyvät kokonaan, eivät välttämättä miellä matkustelua ollenkaan ja käyttävät rahat ehkä jonnekin muualle. Tästä kysymyksestä pystytään myös mieltämään asiakkaiden selkäranka säästämistä kohtaan. Sorrutaanko luottoon ja lainaan mieluummin kuin, että säästettäisiinkin ensin hieman. Vai ilmoitetaan rohkeasti, ettei varallisuutta ole. (Taulukko 4.)

Opinnäytetyöni tärkein tavoite oli selvittää, miten Danske Bankin ajanvarauksella tulleet sijoitus- ja laina-asiakkaat mieltävät vararahaston ja miten suureksi sen tarpeellisuus koetaan. Danske Bank tarjoaa asiakkailleen vararahastoa, joka kattaisi vähintään

neljää (4) kuukautta vastaavien menojen määrän. Asiakkaan tulisi säästää tämä summa varalle säästöön, jos elämässä sattuu jotakin odottamatonta. Kysyin kyselytutkimuksessani vastanneiden asiakkaiden mieltämää vararahaston määrää kuukausina. Suurin osa vastanneista vastasi, että vararahaston pitäisi olla vähintään neljän kuukauden menoja vastaava määrä, tämä on se mitä pankki toivoo. Tutkimuksesta löytyi kyllä muutamia, jotka vastasivat vararahaston suuruuden pienemmäksi kuin neljä kuukautta.

Taulukko 5. Miten miehet ja naiset mieltävät vararahaston suuruuden? (N=46)

		Mikä olisi mielestäsi riittävä vararahasto			Yhteensä
		Yhden kuukauden menoja vastaava määrä	Kahden-kolmen kuukauden menoja vastaava määrä	Neljän tai useamman kuukauden menoja vastaava määrä	
Nainen	Lukumäärä	3	10	11	24
	%	12,5%	41,7%	45,8%	100,0%
Mies	Lukumäärä	3	6	13	22
	%	13,6%	27,3%	59,1%	100,0%
Yhteensä	Lukumäärä	6	16	24	46
	%	13,0%	34,8%	52,2%	100,0%

Yllä olevasta Taulukosta 5 selviää vastausvaihtelut sukupuolten välillä. Kyselyyn vastasi lähes yhtä paljon miehiä kuin naisiakin, joten siinä ei tule verrattavuus eroja. Tästä selviää, että useimmat miehistä ja naisista eli lähes 50 % vastanneista mielsi vararahaston tuohon suurempaan kategoriaan. Naiset olisivat kuitenkin valmiita pärjäämään pienemmälläkin vararahastolla kuin miehet, melkein yhtä moni nainen vastasi vararahaston riittävän 2–3 kuukauden menojen määräksi kuin neljää. Vain muutamit vastaajat laittoivat, että kuukauden menot olisi se puskuri, jolla tulisi äkillisissä tilanteissa

toimeen. Tästä voisi lyhyesti siis sanoa, että miehet mieltävät paremmin Danske Bankissa vararahaston suuruuden yhtä suureksi kuin pankki asiakkailtaan toivoo. (Taulukko 5.)

Taulukko 6. Miten eri-ikäiset mieltävät vararahaston suuruuden? (N=46)

		Mikä olisi mielestäsi riittävä vararahasto			Yhteensä
		Yhden kuukauden menoja vastaava määrä	Kahden-kolmen kuukauden menoja vastaava määrä	Neljän tai useamman kuukauden menoja vastaava määrä	
18 - 30 vuotta	Lukumäärä	1	6	1	8
	%	12,5%	75,0%	12,5%	100,0%
31 - 63 vuotta	Lukumäärä	2	8	15	25
	%	8,0%	32,0%	60,0%	100,0%
Yli 63 vuotta	Lukumäärä	3	2	8	13
	%	23,1%	15,4%	61,5%	100,0%
Yhteensä	Lukumäärä	6	16	24	46
	%	13,0%	34,8%	52,2%	100,0%

Taulukossa 5 verrattiin sukupuolten välistä eroa siihen, miten vararahasto ymmärretään. Taulukossa 6 tutkitaan, että onko iällä merkitystä siihen miten vararahaston suuruus ajatellaan. Tässä on taulukko, joka antaa ymmärtää kaikista eniten tätä vaihtelua. Kyselyyn nuorimmat vastanneet kokivat, että vararahastoksi riittää vain muutamien kuukausien menot, vain näistä yksi vastaajista oli ajatellut sen olevan pankin toivoma 4 kuukautta. Nuorimmista vastaajista jopa 75 % ajatteli muutamien kuukausien riittävän tarpeelliseksi varapuskuriksi. Seuraavassa ikäryhmässä reilusti yli puolet mielti vararahaston tavoitteelliseksi ja vain harva ajatteli sen olevan kuukaudesta muutamaaan

riittävä. Kaikkein vanhimmat vastaajat ajattelivat vararahaston olevan myös se tavoiteltu. Onneksi kaiken kaikkiaan suurin osa vastaajista eli noin 52 % ajattelee vararahastoksi yli neljän kuukauden menojen määrän. Tästä taulukosta pystyy päättämään suoraan sen, että pankin tulisi enemmän kohdentaa vararahaston suuruuden merkitystä nuorille ihmisille. Heidän elämä on kuitenkin vielä pääosin edessä, ja elämä tuo mahdollisesti enemmän poikkeuksia heille kuin vanhemmille. Nuorempien asiakkaiden elämässä näitä äkillisiä menoja ja pahoja päiviä saattaa tulla useammin kuin vanhemmille, lapset ja perhe ovat yksi aika suuri menoerä, joka saattaa tuottaa myös lisäkuluja. On hyvä, että vanhemmat ihmiset ajattelevat vararahastoksi yli neljää kuukautta vastaavien menojen määrän, sillä eläkkeelle jäädessä tulot puolittuvat. Kun on osattu mieltää säästäminen pahoille päiville, ei tulojen tippuminen tuota niin suurta ongelmaa kun on varallisuutta vähän tallessa. Verraten tätä niihin vanhuksiin, jotka mieltävät vararahaston vain muutamien kuukausien määräksi. (Taulukko 6.)

Taulukko 7. Vaikuttavatko säästöt siihen, miten vararahaston suuruus koetaan?(N=41)

		Mikä olisi mielestäsi riittävä vararahasto			Yhteensä
		Yhden kuukauden menoja vastaava määrä	Kahden-kolmen kuukauden menoja vastaava määrä	Neljän tai useamman kuukauden menoja vastaava määrä	
Tilisäästöjä	Lukumäärä	3	11	19	33
	%	9,1%	33,3%	57,6%	
Osakkeet/rahastot	Lukumäärä	1	8	18	27
	%	3,7%	29,6%	66,7%	
Asunto, metsä, ym.	Lukumäärä	1	5	11	17
	%	5,9%	29,4%	64,7%	
Yhteensä	Lukumäärä	3	14	24	41

Taulukossa 7 verrataan eri säästötyyppien ja vararahaston suuruuden yhtäläisyyksiä. Asiakkaat, joilla on joko tilisäästöjä, osakkeita tai rahastoja tai asuntoa ynnä muuta kiinteää omaisuutta, kokevat vararahaston riittävän suureksi. Toisin sanoen, ne keillä on tilisäästöjä kokevat vararahaston riittäväksi, koska lähes 60 % vastanneista oli sitä mieltä. Jos omistaa tilisäästöjä, omistaa myös vararahaston, koska vararahasto on yleensä osa tätä irtonaista tilisäästöä, mistä rahaa voi ottaa tarvittaessa käyttöön. Sijoittajat ovat niitä, jotka ovat säästämisprojektissaan päässeet jo tuottotavoitteluun. Heilläkin todennäköisesti on jo muita säästöjä osake- ja rahasto-omaisuuden lisäksi. Jos säästöjä ei ole erillisessä tilissä niin rahastoista pystyy tarvittaessa nostamaan vararahallisuuden käteen. Myös nämä asunto- ja metsäsijoittajat omistavat näissäkin irrotettavaa omaisuutta. Metsää ja asuntoja voi myydä tarvittaessa pois, mikäli taloudellinen tilanne vaikeutuu. Sekä osake- että rahastosäästäjät ja asunto- että metsäsäästäjät mielsivät vararahaston pääasiassa riittävän suureksi. Molemmissa tapauksissa tämä hankittu omaisuus ja sijoitukset ovat käytettävissä myös vararahastona ja näiden suuruus on yleensä isompaa kuin pelkkien tilisäästöjen. Tätä omaisuutta voi olla enemmänkin kuin neljää kuukautta vastaavien menojen määrää. (Taulukko 7.)

Sekä käyttämäni lähdemateriaali että haastatteleman pankin asiantuntijat olivat yhteisesti sitä mieltä, että vararahaston tulee olla vähintään neljän (4) kuukauden menojen vastaava määrä tai sen yli. Neljän kuukauden menot tilille talletettuna on hyvä, muttei välttämättä vahva pohja vararahastolle, koska koskaan ei voi tietää mitä neljän kuukauden aikana voi tapahtua. Sen takia sekä kirjoitettu kirjallisuus että tämän päivän pankki-ihmiset perään kuuluttavat vähintään tuota neljää kuukautta. Talousasiantuntija Jutta Oksanen mainitsi, että peruspohjana tuo neljä on hyvä, mutta lisäsäästöt eivät tee kenellekään pahaa. Oksanen halusi vielä lisätä tähän kommentin, mitä varmasti moni vararahaston rakentaja tarvitsee motivaatiokseen: *Raha ei tuo onnea, mutta se tuo rutkasti onnea elämään.* Tällä hän halusi viitata siihen, että elämä on onnellisempaa kun on olemassa turvattu selusta tällä vararahastolla, jos jotakin sattuu tapahtumaan. (Liite 3.)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Säästäminen ja vararahaston hankkiminen Kotkan Danske Bankissa toimii erittäin mallikkaasti, olin positiivisesti yllätynyt saamistani tuloksista. Harvempi vastaaja oli vastannut kysymykseen, miksei säästä. Kyselyssäni kysyttiin mahdollista euromääräistä summaa, millä olisi valmis aloittamaan säästämisen, ja tämä tuotti paljon iloisia vastauksia. Kun laskee kyselykaavakkeen pienituloisimpien bruttotulo arvion, tarvittava säästöön kuuluva prosenttiosuus 10 % on noin 100–300 euroon kuukaudessa. Kun kyselykaavakkeita kävi tarkemmin läpi, oli vain muutamia jotka vastasivat 100 euroa tai sen alle. Voidaan siis sanoa, että asiakkaat ovat valmiimpia säästämään kerrallaan jopa enemmänkin kuin tarve olisi. Tämä kasvattaa säästökertymää pidemmällä mittakaavalla jopa kaksinkertaisesti kuin että säästäisi aina tasan 10% bruttotuloista. Jos asiakkaat ovat valmiimpia säästämään enemmänkin kuin tarvitsisi, vararahasto on varmasti vähintään neljän kuukauden menojen määrä. Suurimmalla osalla vastaajista säästäminen oli jatkuvaa ja säännöllistä eli tuloista ohjataan useasti heti osa säästöön. Kun säästöjä kertyy enemmän kuin tarve välttämättä olisi, ovat asiakkaat siten kiinnostuneita sijoittamisesta eli osuuksista ja rahastoista. Jos asiakkaat ovat valmiita säästämään enemmän kuin tuon 10 %, voidaan se ylimenevä osuus ohjata suoraan esimerkiksi juuri näihin rahastoihin ja osakkeisiin. Vastaajista monilla oli muitakin kuin tilisäästöjä joten tutkimus puoltaa vastauksia. Jos tuntee olemassa olevan vararahaston riittävän suureksi, vastaisuudessa menoja voi ohjata hajautetusti osakkeisiin tai rahastoihin. Tästä päästään suoraan pankin yhtenevään mielipiteeseen, joka puoltaa saamiani vastauksia.

Yhteenvetona koko opinnäytetyöni tärkeimmästä pääongelmasta eli vararahastosta voisi sanoa, että pääasiassa se löytyy lähes jokaiselta. Kaiken kaikkiaan puolet ajattelee vararahastoksi tavoitteen ja puolet vastanneista alle pankin asettaman vararahasto tavoitteen. Suurin osa kyselyyn vastanneista vastasi, että vararahaston olisi hyvä olla vähintään neljän kuukauden tai sitä suuremman menojen vastaava määrä. Vain nuoret olivat enemmän sitä mieltä, että vararahastoksi riittäisi muutamakin kuukausi. Tästä voisi pankille ottaa vinkkiä siihen, miten vararahastoa tulisi enemmän markkinoida nuoremmille asiakkaille ja mielellään jo heti täysi-ikäisyyden saavutettua. Nuorilla kun nämä äkilliset menot ovat yleisempiä ja ehkä hieman suurempia kuin vanhemmillä ihmisillä. Nuorilla pahoja päiviä rasittaa myös mahdollinen omilleen muuttaminen, perheen perustaminen ja perheen yleinen toimeentulo koko lasten elämän ajan. Tähän

toki vielä lisättynä se, että nuoret ihmiset ovat myös niitä jotka nostavat isoja asuntolainoja, joiden lyhennyksistä tulisi myös normaalin arjen kulutuksen ohella selvitä. Pankille nämä nuoret asiakkaat ovat tärkeitä ja tulevaisuutta. Pankin olisi hyvä kohdentaa tätä markkinointia enemmän sitä varten, etteivät nuoret koe jäävänsä taloudellisiin vaikeuksiin ja koe esimerkiksi lainojen nostoa suurena ongelmana. Jos nuoremmilla asiakkailla on vararahasto kohdallaan, tulot ovat vakiintuneet ja menot pääasiallisia tasaiset sekä omaa kotia varten on nostettuna asuntolaina, ei elämän pitäisi olla täten kovinkaan tuskallista. Heti kun yksikin näistä asioista on heikolla pohjalla, vararahaston merkitys kasvaa moninkertaisesti.

6.1 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimusaiheet

Tekemän tutkimuksen tulee tutkia juuri sitä, mitä on tarkoituskin tutkia. Tarkoin rajaamalla otantakannan ja vastaajat, välttää tutkimuksen pätemättömyyden eli liian vaihtelun. Validiutta on mahdotonta tarkastella etukäteen, joten se tulee jo heti tutkimuksen alussa suunnitella huolitellusti. Myös perusjoukon tarkka rajaus, riittävän otoskoon saaminen ja riittävän korkea vastausprosentti edesauttavat validin tutkimuksen saavuttamista. (Heikkilä 2008, 30)

Opinnäytetyön rajaus jätti tutkimuksen ulkopuolelle asiakkaat, joilla ei ollut ajanvarauksia. Tutkimuksen tulokset puoltavat vain näitä ajanvarauksen tehneitä asiakkaita eli saadut vastaukset eivät kata koko Kotkan konttorin asiakkaiden mieltymyksiä. Tutkimuksesta saadaan selville vain ajanvarauksen tehneiden mieltymykset eli otanta on suhteessa kaikkiin konttorilla asioiviin nähden pieni. Täten tutkimus on jokseenkin validi eli pätevä, vaikka vastauskanta olikin pieni. Jos tutkimus olisi toteutettu kaikkien konttorilla asioivien kesken, tuloksia olisi saatu enemmän ja vaihteluakin olisi varmasti vastauksissa ollut monipuolisemmin. Saadut kehitysehdotukset Danske Bankille kohdistuvat siis vain ajanvarauksen tehneisiin asiakkaisiin, mutta tuloksia voidaan hyödyntää kaikille. Täten tutkimus ei ole täysin luotettava, koska vastaajia oli vain tietystä segmentistä. Tulosten tarkkuus ei välttämättä ole täysin pätevä, asiakkailla on saattanut olla kiire tai heitä ei ole kiinnostanut vastata tai he ovat loukkaantuneet lomakkeestani. Loukkaantuneilla asiakkailla tarkoitan sitä, että koska tutkimukseni kysyy säästävien asiakkaiden mieltymyksiä, ei kaikilla ole säästöjä juuri lainkaan. Kiire on voinut vaikuttaa nopeaan ja hätäiseen vastaamiseen, eli vastauksien pohtimiseen ei ole käytetty riittävästi aikaa. Ne asiakkaat, joita ei ole kiinnostanut vastata, ovat saat-

taneet laittaa vastauksiksi lähes mitä vain. Koska otoskoko on pieni, saamani tulokset saattavat olla sattumanvaraisia eikä yleistettävissä olevia. Työni on validimpi kuin reliabili, koska otoskoko voi suurestikin vaikuttaa tuloksiin.

Reliabilinen tutkimus tutkii tulosten tarkkuutta eli tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia. Reliabilinen eli luotettava tutkimus on erittäin vaikea toteuttaa, koska virheitä voi sattua myös tutkimuksen tekijälle koko tutkimuksen aikana moneenkin kertaan. Jos otoskoko on pieni, sitä suuremmalla todennäköisyydellä tuloksetkin voivat olla sattumanvaraisia. (Heikkilä 2008, 30.)

Käytin opinnäytetyössäni paljon erilaisia kirjallisteita ja muutamia Internet-sivustoja, joten materiaali on jotenkin monipuolinen. Internet lähteiden luotettavuus on korkeampi kuin kirjallisuuden, koska Internet-materiaali oli pääasiassa pankkien nettisivuilta. Käyttämäni kirjallisuus oli tosinaan yli kymmenenkin vuotta vanhaa, joten tieto on muuttunut varmasti paljon tässä ajassa. Kirjoissa lukeneet tiedot eivät enää siis välttämättä ole täysin luotettavia.

Koska tämä opinnäytetyö koskee vain Kotkan Danske Bankin ajanvarausasiakkaiden vastauksia, voisi vararahastoon liittyen tehdä toisenlaisenkin opinnäytetyön. Aiheesta voisi kehittää työn, joka tutkii kaikkia konttorin asiakkaita ja heidän mieltymyksiään, jolloin otanta ovat pankilla asioivat asiakkaat. Nyt kun tiedetään, että nuoria pitää kannustaa säästämään tässä vastaajajoukossa, olisiko tulokset samanlaisia jos vastaajakanta olisikin kaikki konttorilla asioivat asiakkaat. Toisaalta tässä työssä tutkittiin vain niitä mieltymyksiä vararahastoon liittyen, joten tutkittavaa löytyy myös niistä asiakkaista jotka eivät säästä. Jos tekisi tutkimuksen, joka selvittää niitä passiivisia asenteita säästämistä kohden ja yrittäisi saada selville, millä keinoin nämä asiakkaat saisi säästämään. Opinnäytetyössäni selvitettiin tapoja, jolla kustantaa äkilliset menot. Pääasiassa vastaajilla oli jo ennestään säästöjä, mutta jos tutkisi sitä segmenttiä joilla ei olekaan säästöjä. Jatkotutkimuksessa voisi kartoittaa mahdollisia syitä säästämättömyyteen ja siihen, että mistä raha äkillisessä tilanteessa saadaan.

6.2 Kehitysehdotukset Danske Bankille

Toteutin opinnäytetyöni yhdessä Danske Bankin kanssa, missä olen työskennellyt noin vuoden verran. Koko tämän työsuhteen ajan olen työskennellyt nimenomaisesti tutkimuskohteessa eli Kotkan konttorilla. Kun opinnäytetyön ideaa kehiteltiin yhdessä

lähes koko konttorin voimin, mietittiin myös hyötyä pankille. Pankissa tiedetään ketkä säästävät ja ketkä eivät, järjestelmät näyttävät selvästi myös säästöjen suuruuden. Pankin käyttöjärjestelmä ei kuitenkaan kerro syitä säästämiseen. Opinnäytetyö selvittää nyt mahdollisia mieltymyksiä koskien säästämistä ja sen tarpeellisuutta. Kyselyssä kysyttiin myös ajatuksia koskien vararahaston suuruuden mieltämistä, eli miten asiakkaat sen omakohtaisesti kokevat. Pankissa perään kuulutetaan useasti säästämisen merkitystä vararahaston tarpeellisuuden takia. Asiakkaita kehoitetaan säästämään pahoja päiviä varten, ettei tarvitse pienimpienkään menoerien takia käydä nostamassa luottoa tai lainaa.

Säästämisestä löytyneitä kehitysideoita voisi vielä tehokkaammin käyttää muun muassa sijoitus ja rahoitusneuvonnassa. Kyselystä ilmeni yleinen tottumus tilisäästämistä koskien, suurimmalla osalla vastaajista oli vain tilisäästöjä. Koska asiakkaat kuitenkin säästävät jatkuvasti ja säännöllisesti olisi mahdollista hajauttaa rahaa vielä enemmän muualle kuin tilille. Tänä päivänä tilien korot ovat niin alhaisia, että pian inflaatio viiltää osan rahojen arvosta. Rahat kannattaa tällaisina huonoina aikoina sijoittaa korkeampi tuottoisiin kohteisiin, jossa raha saa itselleen arvoa. Rahastot ovat hyvä esimerkki siitä, että rahalle tulee arvoa ja sijoitetut rahat pystyy lunastamaan sieltä myös nopeasti pois. Mielestäni asiakkaita voisi enemmän rohkaista hajauttamaan säästämistään, kun säästäminen kerran on niin yleistä muutenkin. Kysely annettiin ajanvaraus asiakkaille, jotka tulivat hoitamaan joko säästämisiään, sijoituksiaan tai laina-asioitaan. Nämä asiakkaat ovat ehkä askeleen pidemmällä kuin Kotkan Danske Bankin päivittäisasiakkaat, heillä on tarvetta opastukselle rahan käytössä. Päivittäisasiakkaat konttorilla ovat lähinnä otto- ja panoasiakkaita ja satunnaisia laskunmaksajia. Ajanvaraus asiakkaat ovat ehkä vähän enemmän tietoisia sijoittamisesta kuin päivittäiset asiakkaat. Näille ajanvarauksen ottaneille asiakkaille olisi helpompi tarjota perinteisen säästämisen sijaan sijoittamista pienin askelin. Jo se, että he ovat tehneet ajanvarauksen, kertoo asiakkaiden kiinnostuksesta omia raha-asioita kohtaan. Tähän saumaan on hyvä muistuttaa sijoittamisen hyödyistä. Jo kerran tavatun asiantuntijan kanssa jää varmasti varmempi olo kuin, että asiakas yksin kotona miettii vaihtoehtoja.

Vararahasto sanana on varmasti monelle vieras. Opinnäytetyötä kirjoittaessa jouduin selittämään monille tätä aihetta avaamalla sen "pahan päivän menoja turvaavaksi ja äkillisiin menoihin" viitaten. Pankin onneksi valtaosa vastaajista mieltää tarpeeksi suuren vararahaston muuttuvia elämäntilanteita varten. Joukossa oli kuitenkin muuta-

ma, jotka kokivat vararahastoksi riittävän kuukaudesta kolmeen kuuluvat menot. Mielestäni pankki voisi brändätä Vararahastoa ihan omana kampanjanaan vaikka kaikille asiakkailleen. Vararahaston kun koetaan tulevan tarpeelliseksi siinä vaiheessa kun äkillinen tilanne on päällä. Tässä vaiheessa myös nämä päivittäiset asiakkaat varaavat aikaa sijoitusneuvojalle ja pyytävät joko apua tai lainaa. Vararahasto koskettaa kaikkia ja kaikkien pankkien asiakkaita. Danske Bank voisi markkinoida vararahastoa vaikka omana tuotteenaan, jonne asiakkaat saisivat säästää säännöllisesti. Verraten perinteiseen säästötiliin tässä voisi olla vaikka hieman parempi korko tai jokin muu etu. Tämnäkaltaiset pienet porkkanat voisivat motivoida asiakkaita enemmän säästämään ohjatummin pahoille päiville. Toki Danske Bankilta löytyy parempi korkoinen Verkkosäästötili, mutta kaikki eivät ole hoksanneet sen parempaa korkoa kuin säästötilissä on. Tuotteistuksessa voisi vielä perustella vararahaston tarpeellisuutta ja hyötyjä, eli mitä varten sellainen tulisi olla. Uskoisin niin, että tämä epävarma työllisyystilanne aiheuttaa joissakin kotitalouksissa harmaita hiuksia kun rahaa ei uskota olevan riittävästi jonkin ajan kuluessa. Kun herättelisi asiakkaita jo hyvissä ajoin varautumaan, että tilanteet voivat myös omalla kohdalla muuttua, voisi se herätellä asiakkaita todellisuuteen, kun mikään ei välttämättä ole varmaa. Toki myös omat elämän tavoitteet ja haaveet ovat yksi syy perustaa tämän kaltainen vararahasto, kun budjettia kasvattaa erillisellä tilillä talteen tiettyä kohdetta varten, tulee sitä vähemmän käytettyä. Haaveiden täyttymystä voisi myös kuvailla vararahaston esittelyssä, toiset haluavat matkustaa ja toiset turvata jälkeläistensä tulevaisuus.

Koska säästäminen mielletään pääasiassa positiivisesti ja suurin osa vastaajista sitä harjoittaa, pitäisi pankin pystyä motivoimaan myös niitä jotka eivät säästä. Danske Bankin ajanvaraus asiakkaat olivat erittäinkin suurin summin valmiita säästämään, mutta aloittelijalle säästämistä voitaisiin kehottaa aloittamaan pienemmällä summalla. Miten päästään tähän yhteiseen tavoitteeseen? Voidaan esimerkiksi tiedustella asiakkaan tulevaisuutta ja haaveita. Millä tavoin asiakas itse kokee rahoittavansa unelmansa, jos ei ole säästöjä ja kuinka helppoa olisi toteuttaa, jos säästöjä olisikin. Kyselykaavakkeen viimeiseen kysymykseen oli tullut satunnaisia vastauksia, joista nousi selvästi esiin tämä unelmien ja haaveiden toteuttaminen. Toisilla tavoitteena oli matkustelu ja turvatut eläkepäivät, toiset halusivat säästää lapsiaan varten ja investoida asuntoon. Näitä haaveita on hankalaa toteuttaa ilman kerrytettyjä säästöjä. Hieman asiakasta motivoimalla ja kannustamalla, saataisiin säästötilit perustettua ja niihin liittyvät toistuvat maksut pyörimään säännöllisesti. (Liite 4.)

Kun negatiivisesti äkillisen elämäntilanteen kohtaa henkilökohtaisesti, voi nopeasti tulla ikävä vanhempien helmoihin. Varsinkin nuorilla omat vanhemmat ovat ensimmäinen apu, mistä saa tarvittaessa rahaa. Kun vanhemmat jossain vaiheessa pistävät tälle lopun, olisi hyvä että nuorella ensimmäinen ajatus olisi huonojen päivien rahoituksesta kattamalla ne omilla säästöillä eikä hakeutumalla luotonmyöntäjän juttusille. Monilla varmasti vanhemmat tai isovanhemmat säästävät tulevia polvia varten rahaa heidän säästötililleen ja yleensä tällä säästämällä on jokin tarkoitus, kuten ajokortti tai opiskelu. Kun tämän säästön käyttää, ei itsellä ole välttämättä samaa asennetta säästää vielä pidempään tulevaisuuteen. Mielestäni Danske Bankin kannattaisi markkinoida säästämisen merkitystä ja eritoten vararahaston perustamista jo heti 18- vuotta täyttäneille nuorille. Mitä aikaisemmin säästämisen aloittaa, sitä enemmän rahaa on kertynyt. Tässä toki huomioiden sen ongelman, että opiskelijat aika heikosti pystyvät säästämään käteen jäävistä opintotuistaan. Opiskelijoista löytyy kuitenkin muutamia niitä, jotka työskentelevät opintojensa ohella. Nuorilla on se tulevaisuus edessä, mahdollinen asunnon ostaminen ja perheen perustaminen.

Nuoret tarvitsevat vararahastoa ja säästämiään rahoja palavammin kuin eläkeläiset. Nuoren Vararahasto voisi olla oma tuote, johon nuori säästää aika ajoin rahaa, ja joka olisi jollain lailla sidottu osakkeisiin ja rahastoihin. Osakkeiden ja rahastojen perusteella tilille maksettaisiin markkinoiden mukaista korkoa ja näin nuoret pääsisivät jo hyvissä ajoin kosketuksiin sijoittamisen perusasioissa. Tilillä olisi nostorajoitus vaikka 4 kertaa vuodessa, tai muuten korkoa ei makseta. Idean tälle tuotteelle kehitelinkin selaimella toisten pankkien nettisivuja ja Nordean sivuilla törmäsin tämän tyyliiseen ideaan. Nordealla on jo ennalta määritellyt osakkeet, mihin tili sidotaan, mutta Danske Bankilla voitaisiin ottaa vaikka asiakkaiden toiveiden tai sijoitusneuvojan ehdotuksen perusteella 3–5 parasta sijoitettavaa kohdetta. Tämän tarkemmin en osaa hahmotella uutta tuotetta, mutta ideana tällainen voisi toimia. Pankin pitkäaikaisten asiakkaidenkin kannalta tällainen sitoisi asiakkaita ehkä enemmän kuin pelkkä säästötili. Ja tästä saisi tosiaan jo nuoremmatkin asiakkaat kiinnostumaan vähän millaista olisi sijoittaa muuten vaikka rahastoihin tai muihin vastaaviin tahoihin pelkän normaalin tilin sijaan. Tämän kaltainen, ihan oma vararahasto brändi, ehkä perään kuuluttaisi vararahaston sanallista merkitystä ja syitä miksi sellainen tulee olla. Toisaalta myös tällä keinolla Danske Bank saisi itselleen myös kilpailukykyä pankkimarkkinoilla: muilla pankeilla ei myydä pelkkää Vararahastoa ja vaikka myytäisiin, sitä ei ole sidottu osakkeisiin tai rahastoihin.

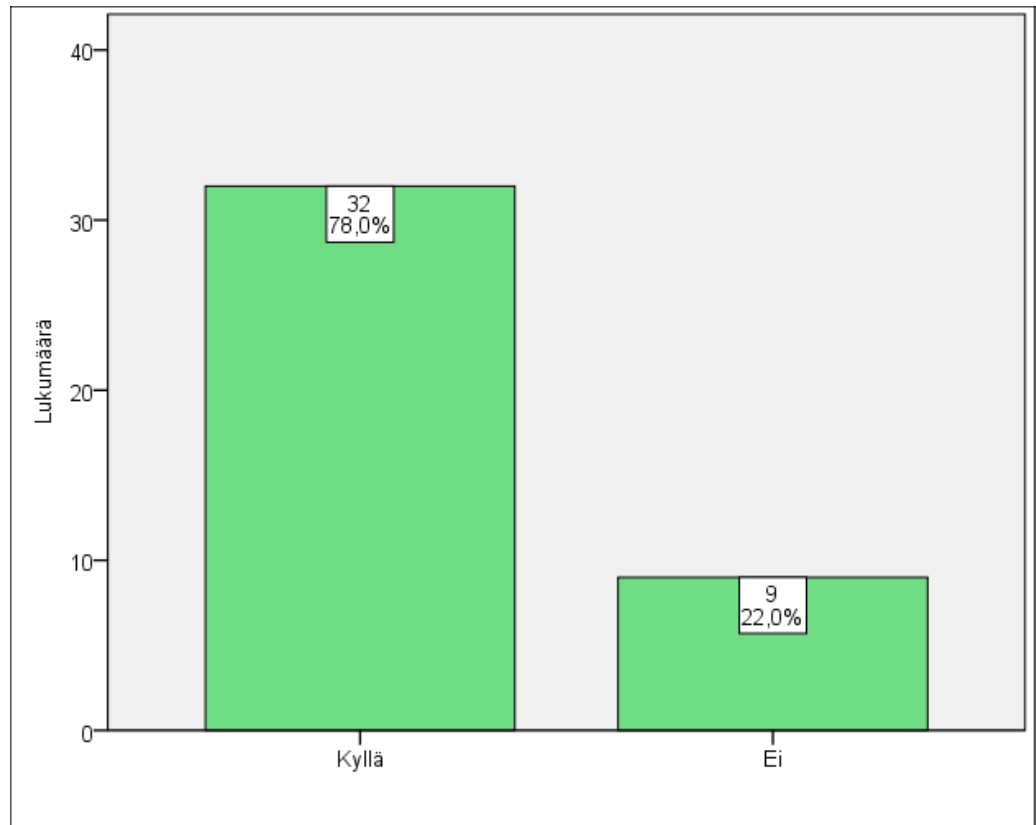
Tutkimukseen otettiin vain ajanvarausasiakkaat, joten tulokset puoltavat vain heidän antamien vastauksien perusteella. Tutkimus ei kata kaikkia Kotkan konttorin asiakkaita. Tulokset eivät anna kuvaa kaikista asiakkaista, vaan niistä, jotka ovat jo varanneet ajan asiantuntijan luokse. Toisin sanoen, jos kehitettävää on paljonkin, niin se kohdistuu vain ajanvarauksen tehneisiin asiakkaisiin ja siihen mitä he tarvitsevat enemmän tai paremmin. Toki ajanvarausasiakkaat ovat yksi iso joukko pankin päivittäisasiakkaista, joten tuloksia voitaisiin myös hyödyntää kaikilla asiakkailla.

Taulukko 8. Miten pankista saadut säästämisohjeistukset koetaan? (N=44)

			% vastaajista
	N	% vastauksista	
Helpottavina	3	6,8%	6,8%
Turhina	3	6,8%	6,8%
Hyödyllisinä	38	86,4%	86,4%
Yhteensä	44	100,0%	100,0%

Danske Bankin kannattaa ylläpitää säästämiseen kohdistuvia ajanvarauksia, sillä niille olisi kyselyn perusteella tarvetta. Asiakkaat kokisivat ohjeistukset säästämiseen liittyen lähes 90 %:sesti hyödyllisinä. Tämä tarkoittaa sitä, että asiakkaita kiinnostaa säästämiseen liittyvät asiat ja he haluavat hyötyä niistä jotenkin. Pankin tulisikin muistaa aina ajanvarauksissa keskustella säästämiseen liittyvistä asioista kaikkien asiakkaiden kanssa riippumatta siitä onko säästöjä vai ei. Heitä, joilla ei ole, ohjeistettaisiin säästämisen hyödyissä ja merkityksessä, ja ne, joilla on säästöjä, perusteltaisiin sijoittamista tai ihan vaan säästämisen tarpeellisuuden ylläpitoa. Säästämisestä keskustelu ei vaatisi ajanvarauksen pidentämistä, ellei asiakas osoita kiinnostusta suuremmin asiaan. Uusi tapaaminen on tarpeellinen tässä vaiheessa, jossa keskitytään vain säästämiseen. (Taulukko 8.)

Taulukko 8 puoltaa taas vastauksia Kuvaan 8, josta huomaa, että asiakkaat olisivat valmiita tulemaan uudelleen asiantuntijan luokse keskustelemaan säästämisestä. Tätä mieltä oli siis lähes 80 % kyselyyni vastanneista Danske Bankin ajanvaraus asiakkaisista. (Kuva 8.)

Kuva 8. Olisitko kiinnostusta tulla uudelleen kuulemaan ohjeistuksia säästämisestä?

LÄHTEET

Allen, P. 2010. Mikä on osamaksu? Saatavissa: <http://www.omaraha.org/mita-on-osamaksu/>. [viitattu 20.3.2014].

Anderson, N. 2004. Järkevän sijoittamisen perusteet. Helsinki: Edita.

ASP-tili. Saatavissa: <http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/tilisaastaminen/Pages/ASP-tilit.aspx?tab=1#tabanchor> [viitattu 14.1.2014].

Danske Bank lyhyesti. Danske Bank. Saatavissa: <http://www.danskebank.fi/fi-fi/tietoa-danske-bankista/danske-bank-lyhyesti/Pages/DanskeBank-konserni.aspx> [viitattu 13.1.2014].

Finanssialan Keskusliitto. 2013. Säästäminen, luotonanto ja maksutavat. Saatavissa: http://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Saastaminen_luotonkaytto_ja_maksutavat_2013.pdf. sivu 10 [viitattu 23.1.2014.].

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Hultkrantz, J.& Masalin, B. 2007. Elämäsi rahat.Helsinki: Kustannusyhtiö Nemo.

Hämäläinen, K. 2005. Sijoittajan käsikirja. Talentum Media Oy.

Lainatieto.fi. Oma vararahasto vähentää lainan tarvetta. Saatavissa:<http://www.lainatieto.fi/kulutusluotot/vararahasto-lainan-vaihtoehto> [viitattu 22.1.2014.]

Majasalmi, T. 2012 Totuus taloudestasi. Liettua. Talentum Media Oy.

Miksi säästän? Danske Bank. Saatavissa: <http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/Loyda-oma-ratkaisusi/Pages/Miksi-saastan.aspx?tab=0#tabanchor> [viitattu 13.1.2014].

Määräaikaistalletus. Danske Bank. Saatavissa. <http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/tilisaastaminen/Pages/Maaraaikaistalletus.aspx> [viitattu 14.1.2014].

Määräaikaistalletuksen ehdot. Danske Bank. Saatavissa: <http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/tilisaastaminen/Pages/Maaraaikaistalletus.aspx?tab=1#tabanchor> [viitattu 14.1.2014]

Möttölä, M. 2008. Rahaa rahastoilla. Karisto.

Numminen, A. 2011. Vain neljänneksellä pohjoismaalaisista on riittävä vararahasto. Saatavissa: <http://newsroom.nordea.com/fi/2011/02/09/vain-neljanneksella-pohjoismaalaisista-riittava-vararahasto/> [viitattu 22.1.2014].

Numminen, A. 2012. Yllättävät menot nakersivat 25 miljardin euron loven suomalaisten lompakkoon. Saatavissa: <http://newsroom.nordea.com/fi/2012/03/21/yllattavat-menot-nakersivat-25-miljardin-euron-loven-suomalaisten-lompakkoon/> [viitattu 22.1.2014].

Osuuspankin tilit. Osuuspankki. Saatavissa: <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/tilit-ja-maksut/vertailetileja?id=15250&srcpl=3> [viitattu 29.1.2014].

Rekonen, S. 2003. Hyödyllinen Säästökirja. Espoo. Otavamedia Oy.

Säästötili. Danske Bank. Saatavissa: <http://www.danskebank.fi/FI-FI/HENKILOASIAKKAAT/SAASTA-JA-SIJOITA/TILISAASTAMINEN/Pages/Saastotili.aspx?tab=0#tabanchor> [viitattu 14.12.2014].

Säästötilit Nordeassa. Nordea. Saatavissa: <http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t/S%C3%A4%C3%A4st%C3%A4misen+tilit/874912.html>. [viitattu 29.1.2014].

Valtari, M. 2011. Vararahasto helpottaa elämää. Saatavissa: OP-Pohjola-lehti 3/2011. <https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/edut/vararahasto-helpottaa-elamaa?cid=151535529&srcpl=3> [Viitattu 22.1.2014].

Varatili. Danske Bank. Saatavissa: <http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/tilisaastaminen/Pages/Varatili.aspx> [viitattu 14.1.2014].

Verkkosäästötili. Danske Bank. Saatavissa: (<http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/tilisaastaminen/Pages/Verkkosaastotili.aspx>) [Viitattu 14.1.2014].

Vuori, S. 2009. Säästäminen pahan päivän varalle - kuinka koota vararahasto. Saatavissa: <http://www.sijoitus.org/saastaminen/vararahasto.php> [viitattu 22.1.2014].

LIITTEET

Miksi säästät ja kenelle? (N=41)

	Miksi säästät ja kenelle	Liite 1/1
1	tulevaisuutta ja asuntoa varten	
2	itselle, lapsille, perheelle ja pahan päivän varalle	
3	pahan päivän varalle, itselle ja perheelle	
4	pahan päivän varalle, talon remontointiin, äkillisiä menoja varten, asuntolainan poismaksua varten	
18 - 30 vuotta		
5	Itselleni	
6	matkustamista yms unelmia varten ja pahanpäivän varalle	
7	isoja hankintoja sekä pahan päivän varalle	
Yhteensä	N	7
1	itselle ja lapsille	
2	tulevaisuutta varten, itselle ja lapsille	
3	Lapsille	
31 - 63 vuotta		
4	omaa eläkettä varten ja pahan päivän varalle, lapsenlapsille	
5	itselle vanhuutta varten ja lapselle	
6	itselle tulevaisuuteen "pahan päivän varalle"	

7	itselle ja perheelle	
8	itselleni vanhuuden varalle ja investointeihin	
9	omaan käyttöön	
10	itselle ja perillisille	
11	Itselle	
12	tulevaisuuteen ja lapsille	
13	Itselle	
14	itselleni, eläkepäiviä varten	
15	itselle ja perheelle	
16	itselle ja perheelle	
17	pahan päivän varalle	
18	eläketurvaa itselle	
19	itselleni sekä lapsilleni	
20	itselleni pahan päivän varalle	
21	Itselleni	
22	arjen helpottamiseksi voi ostaa jotain jos tarvitsee	
23	vararahaa ja isot hankinnat tulevaisuudessa	
Yhteensä	N	
Yli 63 vuotta	1	Itselle

2	vararahat itsellemme ja tyttärelle	
3	pahan päivän varalle	
4	pahan päivän varalle	
5	Itselle	
6	pahan päivän varalle	
7	kaiken varalle	
8	vanhuuden varalle	
9	pahan päivän varalle	
10	pahan päivän varalle	
11	Sukulaisille	
Yhteensä	N	11
Yhteensä	N	41

Miten rahoitat jos kotona hajoaa jokin iso kodinkone? (N=41)

		Miten rahoitat jos kotona hajoaa suuri kodinkone
18 - 30 vuotta	1	Säästöillä
	2	omilla rahoilla
	3	vanhemmilta tai haen rahoitusta
	4	otan säästöistä rahat
	5	säästän ja ostan kun rahaa
	6	käyttötilitä, tiukassa tilanteessa luotolta
	7	käyttötilitä, kyseisen kk:n säästösumma jää pois tai pienemmäksi
Yhteensä	N	7
31 - 63 vuotta	1	vanhemmat auttavat hädässä
	2	Vararahastolla
	3	Vararahastolla
	4	tilisäästöillä(vararahastolla)
	5	Visakortilla
	6	tilille olen säästänyt ylimääräistä
	7	tililtä, käyttöluotto
	8	säästöillä, lainalla etukäteen sovittu, käyttöluotto
	9	käytän käteisvaroja

10	Käteisellä
11	käteisellä tai lainalla
12	Säästöillä
13	Käteisellä
14	otan säästötililtä ja ostan uuden
15	Varatililtä
16	Varatililtä
17	omalla rahalla
18	Säästöillä
19	omalta tililtä
20	maksan tililtä
21	otan tililtä
22	-
23	Säästöillä
24	tilillä on rahaa

Yhteensä N

24

1 ostan säästöillä

Yli 63 vuotta

2 käyttötilillä on rahaa

3 Säästöillä

4		Säästöillä	
5		Käteisellä	
6		Säästöillä	
7		Säästöillä	
8		Käteisellä	
9		Käteisellä	
10		maksan tililtä	
	Yhteensä	N	10
	Yhteensä	N	41

Haastattelurunko kahdelle Danske Bank Kotkan asiantuntijalle

PANKIN TOIVEET KOSKIEN VARARAHASTOA JA SÄÄSTÄMISTÄ DANSKE
BANKIN ASIAKKAILLE

HAASTATTELURUNKO

1. PITÄISIKÖ SÄÄSTÄMISEN OLLA JATKUVAA JA SÄÄNNÖLLISTÄ?

Tuija: Kyllä.

Jutta: Kyllä pitää olla.

2. ONKO HYVÄ JOS SÄÄSTÖJÄ ON HAJAUTETTU JA NIITÄ LÖYTYY MM
TILILTÄ JA OSAKKEISTA?

Tuija: Kyllä.

Jutta: On hyvä.

3. MIKSI SÄÄSTETÄÄN JA KENELLE?

Tuija: Tilanteesta riippuen, joko itselle tai lapsille. Tavoitteiden ja haaveiden, remonttien toteutus. Vanhemmillä eläkkeen kerryttäminen.

Jutta: Pahan päivän varalle ja tulevia hankintoja varten lähinnä työikäisillä, itseään varten. Vanhemmat säästää eläkettä varten.

4. MIKÄ ON RIITTÄVÄ VARARAHASTO?

Tuija: 4kk menojen vastaava määrä.

Jutta: Pankki peräänkuuluttaa vähintään 4 kuukauden tai yli menojen määrä. Lisä ei pahaa tee. "Raha ei tuo onnea, mutta se tuo rutkasti onnea elämään."

5. MITEN PITÄISI RAHOITTAJ JOS KOTONA HAJOAA KODINKONE?

Tuija: Jos ei ole säästöjä, niin käyttölainalla. Jos on säästöjä niin niillä. Sitä varten säästetään ja hankitaan vararahasto, että niistä ottaa rahat tällaisissa tilanteissa.

Jutta: Säästöillä ja niillä jemmarahoilla eli vararahastolla.

6. MILLÄ SUMMALLA JOKAISEN PITÄISI PYSTYÄ SÄÄSTÄMÄÄN, ETTÄ TULEE MYÖS TOIMEEN? ONKO 10% TULOISTA HYVÄ?

Tuija: 10 % bruttotuloista on yläkanttiin. Sopivassa suhteessa Tulot - kiinteät menot niin siitä jäävä ylimääräinen osuus voitaisiin säästää.

Jutta: 10% nettotuloista enemmänkin. Perussääntönä noin 5-30% nettotuloista on sopiva määrä.

7. MINKÄ ASIOIDEN PITÄISI MOTIVOIDA TAI INNOSTAA SÄÄSTÄMÄÄN?

Tuija: "Raha töihin" ja ostovoima säilyy. Säästäminen tuo mielenrauhaa ja turvaa.

Jutta: Tietoisuus, että on omaa rahaa. Pienetkään hankinnat eivät oikeuta hankkimaan pientä velkaa. Vapaus valita.

HAASTATTELUUN HAASTATELTIIN DANSKE BANKIN KAHTA SIJOITUS- JA LAINAIHMISTÄ

Tuija Sandström, sijoitusneuvoja, Danske Bank

Jutta Oksanen, talousasiantuntija, Danske Bank

Mitkä asiat motivoisivat ja innostavat säästämään?

		Mitkä asiat motivoivat ja innostaisivat säästämään
18 - 30 vuotta	1	tulevaisuuden suunnitelmat matkoista ja muiden kokemukset sijoituksista
	2	Matkustus
	3	aina on tilillä rahaa, jotta voi ostaa mitä haluaa ja tarvitsee
	4	toteutuneet matkat yms aiemmilla säästöillä tehdyt hankinnat
	Yhteensä	N
31 - 63 vuotta	1	lasten ja oma hyvinvointi
	2	tämän hetkinen maailman tilanne
	3	sopiva tuotto ja helppous ja tarvittava käytettävyys
	4	jonkinlainen kiinteä kohde
	5	matkat ym
	6	tieto jostakin unelman täyttymisestä esim pitkäaikainen oleskelu ulkomailla
	7	turvatut eläkepäivät
	8	-
	9	Lapset
	10	korko säästöille
	11	matka, isompi hankinta esim kotiin

	12		tavoite motivoi, unelmissa matkustelu ja rennot eläkepäivät	
	13		oma asunto	
	14		jos olisi enemmän rahaa käytettävissä kuukaudessa niin säästäisin mieluusti	
	15		turvaa arjessa, unelmat tulevaisuuteen.	
	Yhteensä	N		15
	1		ostosten suunnittelu	
Yli 63 vuotta	2		-	
	Yhteensä	N		2
Yhteensä	N			21

Arvoisa asiakas!

Teen opinnäytetyötä **Danske Bank Kotkan** asiakkaiden säästämistottumuksista Kymenlaakson ammatikorkeakoulua varten. Kyselyn täyttäminen vie vain hetken, olisin kiitollinen jos vastaisitte. Kysely on täysin anonyymi, eikä henkilötietoja julkaista eteenpäin.

Perustiedot

1. Sukupuoli ja ikä Nainen [] Mies [] /
 2. 18-30v [] 31-63v [] 64v- []
3. Siviilisäätö Naimaton [] Avioliitto [] Eronnut [] Leski []
 Avioliitto [] Muu []
4. Koulutus Kansakoulu [] Peruskoulu [] Ylioppilas [] Ammattitutkinto []
 Korkeakoulututkinto []
5. Työpaikka Palvelu/myyntiala [] Sos-terv.ala [] Hallinto-toimistoala []
 Teollisuus-rakennusala [] Maa-metsäala [] Muu [] Työtön []
6. Käteen jäävät tulot 0-1500€ [] 1501-2500€ [] 2500€- [] verojen jälkeen

Säästäminen?

7. Onko sinulla? Tilisäästöä [] Osakkeet /Rahastot [] Asunto, metsä ym []
8. Onko säästäminen jatkuvaa ja säännöllistä Kyllä [] Ei []
9. Miksi säästät ja kenelle?

10. Miksi et säästä? En ole ajatellut asiaa [] Ei ole varaa []
 En ole kokenut tarpeelliseksi [] EOS []

Kysely pohjautuu **vararahastoon**, joka tarkoittaa että rahaa säästetään ”pahan päivän varalle” ja yllättäviin menoihin, kuten matkusteluun ja unelmien toteuttamiseen.

11. Mikä olisi mielestäsi riittävä vararahasto? [] yhden kk [] kahden- kolmen kk [] neljän kk >
 menoja vastaava määrä

12.Miten rahoitat, jos kotonasi hajoaa jokin suuri kodinkone kuten pesukone, tiskikone tai televisio?

13.Jos rahatilanteesi on tällä hetkellä vähäinen ja ystäväsi pyytää kanssaan reissuun niin,

a) kieltäytyisitkö tarjouksesta rahapulan vuoksi?

b) ottaisit reissun luoton puolelta, jos luottoa on?

c) totuttaisit matkan, mutta sanoisit ystäväillesi, että sinun pitää ensin hieman vielä säästää?

d) ottaisit "pikavippiä"?

14.Kokisitko pankista saamasi ohjeistukset säästämiseen liittyen

a) loukkaavina b) helpottavina c) turhina d) hyödyllisinä

15.Olisitko kiinnostunut tulemaan uudelleen neuvotteluun kuulemaan pankkineuvojan ohjeistuksia säästämisestä?

Kyllä Ei

16. Mikä olisi se summa, jolla pystyisit säästämään ja tulisit silti toimeen arjessasi?

_____ €

17.Mitkä asiat motivoisivat ja innostaisivat säästämään?

Kiitos vastauksistasi! ☺